STRATEGIA DE DEZVOLTARE RURALĂ A MICROREGIUNII CIUCUL DE JOS 2021-2027

2021

Realizat de Asociaţia LEADER „Csík”
www.csikleader.ro

Coordonator:
Mátéffy Mária-Aranka PhD

Autori:
Berényi Ildikó
Butyka Loránd
Koszta Csaba János
Köllő Tímea
Lakatos Berényi Ágnes Enikő

Cuprins

Introducere 6

Indicatori demografici 7

Populaţia *7*

Structura populaţiei – Vârsta medie *8*

Piramida vârstelor *9*

Raportul de dependenţă demografică *11*

Rata generală a natalităţii şi mortalităţii *12*

Mişcarea migratoare a populaţiei microregiunii *14*

Structura populaţiei în funcţie de etnie şi religie *14*

Analiza socio-economică 17

Prezentarea generală a firmelor *17*

Puterea economică a microregiunii Ciucul de Jos *21*

Activitatea firmelor în comunele microregiunii *24*

Analiza SWOT a microregiunii 31

Punctele analizei SWOT în domeniul infrastructurii *31*

Punctele analizei SWOT în domeniul mediului *32*

Punctele analizei SWOT în domeniul agricol *33*

Punctele analizei SWOT în domeniu economic *34*

Punctele analizei SWOT în domeniul educaţiei şi a culturii *35*

Analiza PESTEL 36

Obiectiv general, obiective specifice, idei de proiecte 46

Întărirea sentimentului siguranţei locuitorilor în toate activităţile *49*

1. Alimentare cu gaz metan 49
2. Alimentare cu apă şi canalizare 49
3. Construire trotuar pietonal 50

4. Asfaltare străzi 50
5. Păstrarea imaginii tradiţionale a satelor 51
6. Modernizarea drumurilor forestiere 52
7. Dotarea echipajelor voluntare ISU 52
8. Construire staţii de reîncărcare maşini electrice 53
9. Realizare sistemului de supraveghere a localităţilor şi a principalelor căi de acces. 53
Creşterea forţei economice a microregiunii 54
10. Centru colectare şi prelucrare a laptelui 54
11. Lanţ scurt de aprovizionare 55
12. Exploatarea lemnului şi produselor nelemnoase 56
13. Punct de sacrificare 57
14. Farm shop 58
15. Plante medicinale şi fructe de pădure 60
16. Sprijinirea anteprenoriatului 61
17. Rural digital hub 62
Educaţia tinerilor şi a adulţilor 63
18. Dezvoltarea competitivităţii 63
19. Accelerator de afaceri sectorul agroalimentar 65
20. Diversificarea serviciilor turistice 66
21. Dezvoltarea liceului ”Tivai Nagy Imre” 67
22. Tabere 68
Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos 69
23. Drumuri tematice 69
24. Piste de bicicletă 70
25. Îngrijirea mediului 71
26. Identitate microregională 72
27. Zone picnic 73
28. Camping 74
29. Ferme de prezentare 75
30. Sport pentru tineret 76
31. Centre de echitaţie 76
32. Amenajarea izvoarelor de apă minerală şi a băilor tradiţionale 77
33. Gherete şi poteci suspendate pentru observarea naturii 78
Anexă 79
Bibliografie 82

Introducere

După un an plin de încercări, la începutul unei noi perioade de programare încercăm să ne orientăm privirile spre orizonturi mari îndepărtate şi suntem siguri, că avem obligaţia morală de a continua eforturile noastre pentru a construi un viitor trainic şi prosper. Pandemia, prin succesiunea etapelor de frică, nedumerire şi speranţă, repetate cu intensităţi şi durate variate, încă ocupă un loc primordial în toate activităţile, şi deocamdată nu se poate preconiza data când vom reuşi să trecem peste constrângerile fizice şi morale. Istoria, dar şi viaţa străbunicilor şi bunicilor noştri ne-a învăţat, că situaţiile de criză apar în decursul decadelor, după care este nevoie de regruparea resurselor, regândirea obiectivelor propuse, şi, ceea ce este foarte important reevaluarea multor aspecte care ţin de viaţa noastă cotidiană.

Suntem conştienţi, că valoarea cea mai mare a microregiunii este reprezentată de locuitorii satelor: tineri şi bătrâni, femei şi bărbaţi, copii şi părinţi, familii, care formează comunităţile de bază, şi care prin interacţiuni complexe participă la formarea, dezvoltarea, schimbarea permanentă a dinamicii comunelor. Pentru ca această schimbare să fie benefică, şi să aducă împlinirea a cât mai multor satisfacţii individuale şi colective, ne-am propus o viziune realizabilă, înrădăcinată în posibilităţile oferite de aceste meleaguri. Cu un obiectiv concret, pronunţat în urma unui proces complex de analiză, dorim să venim în sprijinul locuitorilor să se simtă cât mai bine în acest teritoriu, şi să-şi poate dezvolta abilităţile creative în toate domeniile.

Avem încredere în sinergia efortului depus de fiecare locuitor al microregiunii, şi ştim, că şi cea mai mică iniţiativă de îmbunătăţire a gospodăriei proprii are efecte pozitive asupra satului, a mediului, a microregiunii. Iar dacă reuşim să orientăm numai câteva dintre activităţile proprii în direcţia viziunii noastre comune, cu paşi mărunţi, dar siguri spre vom ajunge la îndeplinirea obiectivelor.

Astfel în invit pe toţi, cei care avem încredere în viitorul microregiunii Alcsík, să ne folosim de orientările din această Strategie de dezvoltare rurală şi să utilizăm cât mai eficient posibilităţile de dezvoltare în perioada 2021-2027.

Gergely András
Preşedinte

Sânmartin, 10 mai 2021.

Indicatori demografici

Populația

În perioada 2007-2016 populația rurală a Ciucului de Jos a crescut aproape cu 2%. Această tendință de creștere s-a menținut și după 2016, populația teritoriului a crescut cu 132 persoane, fapt care a contribuit la păstrarea ritmului de creștere a populației.

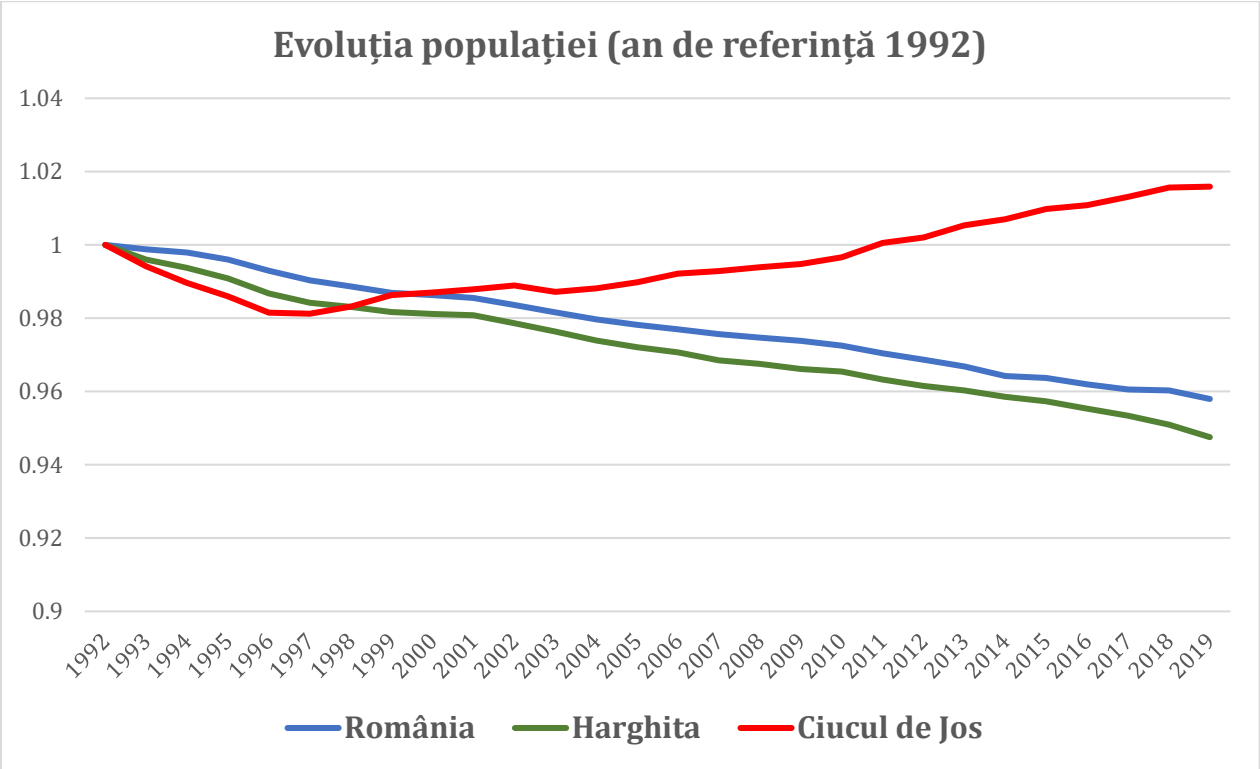
Pe baza datelor obținute de la Institutul Național de Statistică în anul 2019 populația rurală a microregiunii număra 27.161 de persoane. Raportul de gen în mediul rural al microregiunii a prezentat o ușoară schimbare față de 2016, fără însă a cauza o diferență semnificativă între ponderea persoanelor de gen feminin și masculin: 50,31% masculin (față de 50,24% în 2016) și 49,69% feminin (49,76% în 2016).

	2016	2017	2018	2019	variație 2019/2016 absolută	%
Băile Tușnad	1684	1667	1660	1647	-37	
Ciucsângeorgiu	5029	5017	5031	5025	-4	
Cozmeni	2260	2277	2279	2283	23	
Leliceni	2141	2230	2265	2307	166	
Plăieșii de Jos	2855	2856	2857	2850	-5	
Sâncrăieni	2619	2631	2639	2628	9	
Sânmartin	2401	2382	2380	2370	-31	
Sântimbru	2187	2185	2233	2240	53	
Sânsimion	3637	3649	3632	3631	-6	
Tușnad	2216	2193	2178	2180	-36	
Ciucul de Jos	**27029**	**27087**	**27154**	**27161**	**132**	**0.49%**
Harghita	333674	332783	331947	330753	-2921	-0.88%
România	22241718	22213586	22208803	22154572	-87146	-0.39%

Sursa: http://statistici.insse.ro/ , editat.

Creșterea s-a înregistrat în comuna Leliceni, datorită mutării persoanelor din municipiul Miercurea Ciuc în mediul rural cel mai apropiat (ceea ce nu este vizibil în cazul comunei Sâncrăieni). Comunele Sântimbru și Cozmeni la rândul lor au înregistrat creștere a numărului populației, în comuna Plăieșii de Jos ritmul descreșterii populației s-a ponderat,

în schimb evoluţia numărului populaţiei s-a schimbat la Sânmartin. La Băile Tuşnad şi în comuna Tuşnad tendinţa de scădere a rămas constantă faţă de perioada anterioară.

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

Structura populaţiei – Vârsta medie

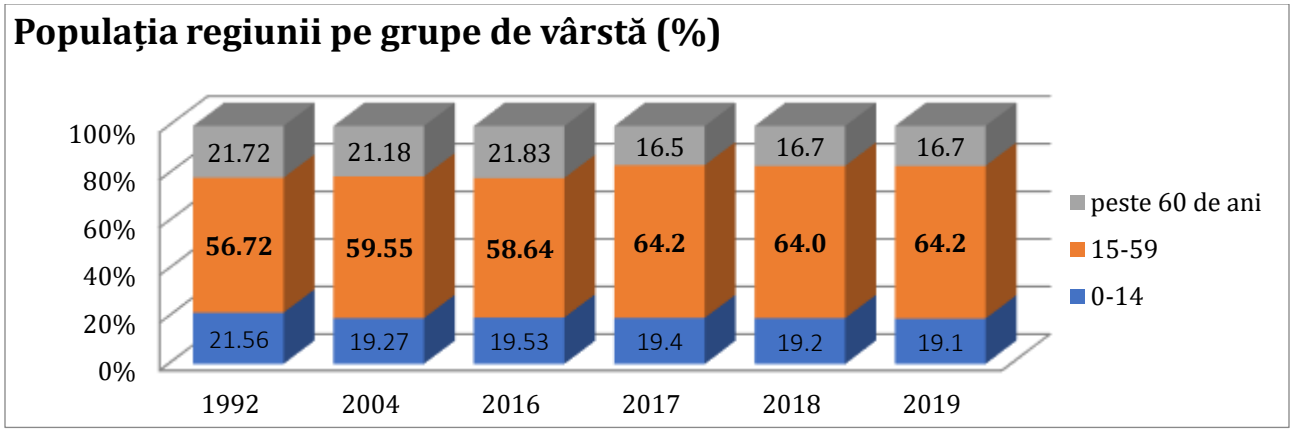
În anul 2016 vârsta medie a populaţiei din Ciucul de Jos era de 38,21 ani, uşor mai mică decât valoarea înregistrată la nivel naţional şi la nivelul judeţului Harghita unde vârsta medie era de 40 de ani. Acest indicator s-a modificat în 2019 la 39,2 ani în microregiune, în acest răstimp vârsta medie a crescut în judeţul Harghita la 41,2 ani iar valoarea medie a acestui indicator la nivel naţional era de 41,65 ani.

Evoluţia populaţiei pe grupe de vârstă

	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
0- 14 ani	5257	5242	5222	5188
15-64 ani	17359	17389	17390	17429
65 ani şi peste	4413	4456	4542	4544
total	**27029**	**27087**	**27154**	**27161**

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

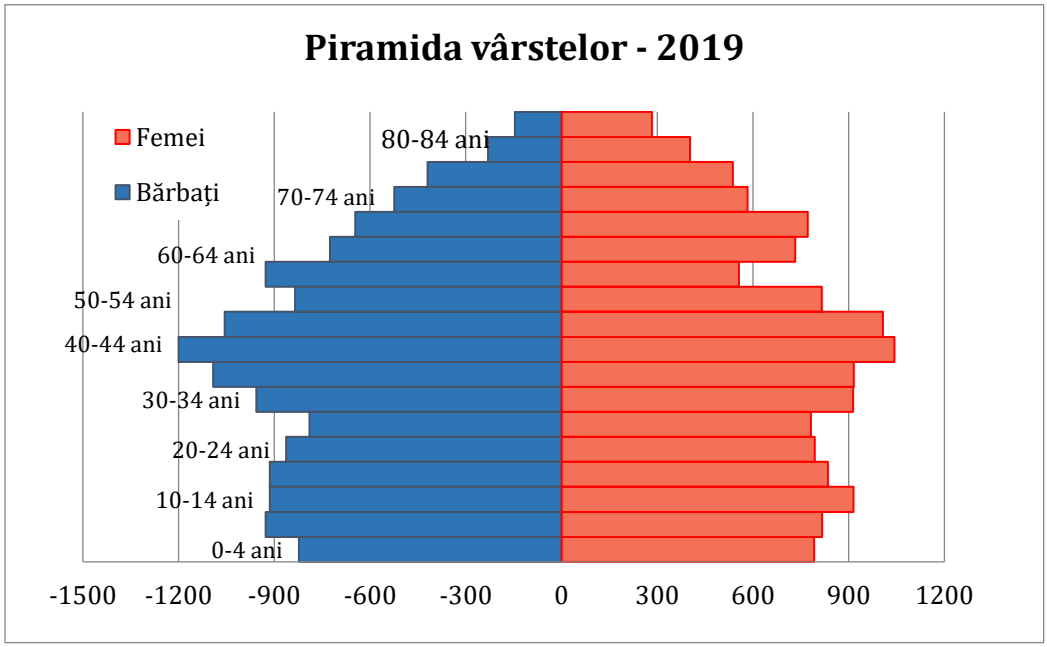
Această tendință de îmbătrânire relativă a populației se poate observa în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani, pe grafic distingând clar o creștere a raportului de la 56,72% în 1992 la 64,2% în 2019.

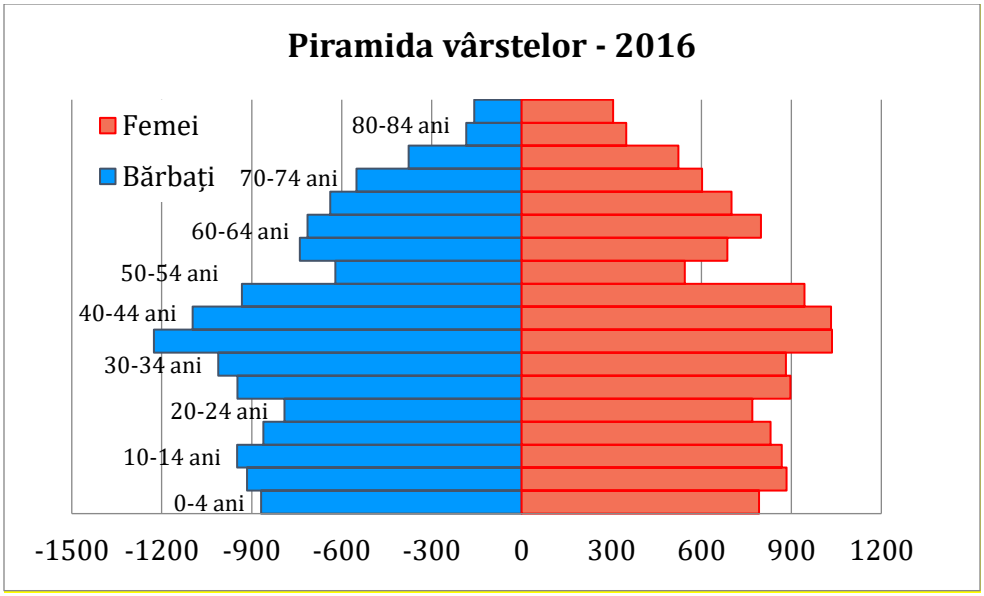
Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

Piramida vârstelor

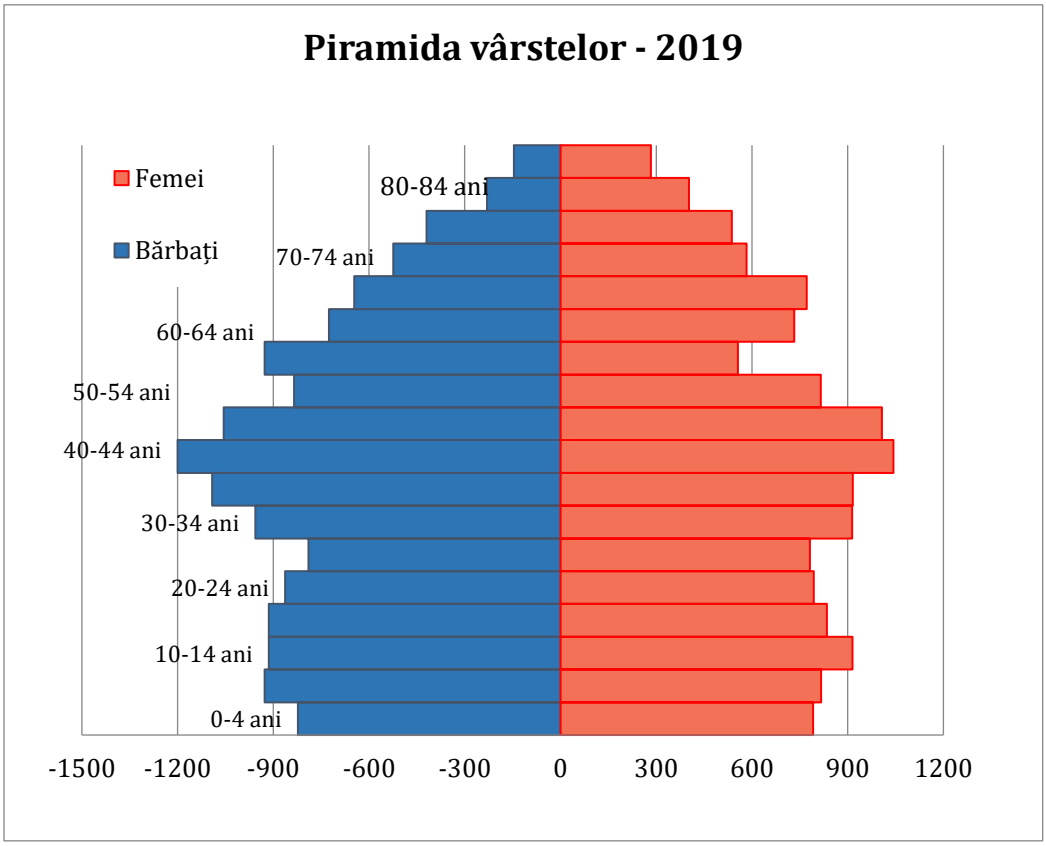
Urmărind evoluția vârstelor și pe graficele comparative 1992, 2016 și 2019 se poate observa proporția crescândă a generațiilor tinere din 1992 odată cu trecerea timpului. Forma piramidei, cu baza destul de puternică și având extremitățile între vârstele 30 și 50 de ani conferă imaginea unei populații solide, capabile de dezvoltare.

Sursa: Strategia de dezvoltare rurală a microregiunii Ciucul de Jos 2016-2020

Sursa: Strategia de dezvoltare rurală a microregiunii Ciucul de Jos 2016-2020

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

În anul 2019 până grupa de vârstă 60 ani ponderea persoanelor de gen masculin era mai mare decât cel feminin, apoi numărul persoanelor de gen masculin începe să scadă brusc, până la o valoare aproape de jumătate a numărului persoanelor de gen feminin. Acest

dezechilibru de gen indică probleme ale modului de viaţă de natură social-economică şi de sănătate.
Structura populaţiei pe grupe de vârstă poartă amprenta caracteristică a unui proces de îmbătrânire demografică. O pondere mai mare a populaţiei vârstnice implică o nouă gândire privind măsurile sociale. Acest lucru trebuie avut în vedere în ceea ce priveşte politicile de sănătate aplicate în viitor în microregiune şi anume dezvoltarea unor domenii specifice din sistemul de sănătate, care să răspundă nevoilor specifice ale populaţiei vârstnice.

Raportul de dependenţă demografică

Indicele de îmbătrânire demografică a populaţiei reprezintă numărul persoanelor vârstnice (de 65 ani şi peste) care revin la 100 de persoane tinere (sub 15 ani).

	2016	2017	2018	2019
Ciucul de Jos	83.961	85.006	86.978	87.587
masculin în Ciucul de Jos	71.439	71.917	72.169	73.799
feminin în Ciucul de Jos	97.290	98.824	102.857	102.139
Harghita	100.38	103.03	105.70	108.38
România	106.50	108.68	110.92	114.58

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

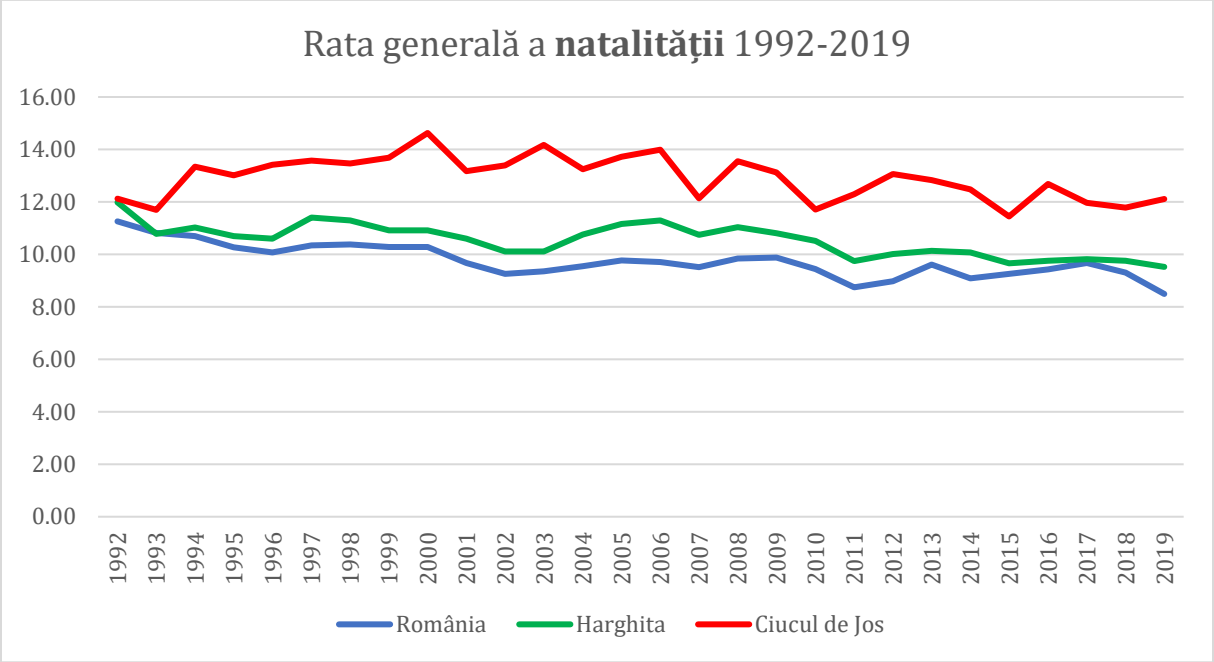
Raportul de dependenţă demografică este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 15 ani şi de peste 64 ani) şi populaţia în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane.

	2016	2017	2018	2019
Ciucul de Jos	55.70	55.77	56.15	55.84
masculin în Ciucul de Jos	52.13	51.62	51.79	51.25
feminin în Ciucul de Jos	59.48	60.19	60.80	60.77

Harghita	46.02	46.74	47.52	47.97
România	44.18	44.72	45.37	45.56

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

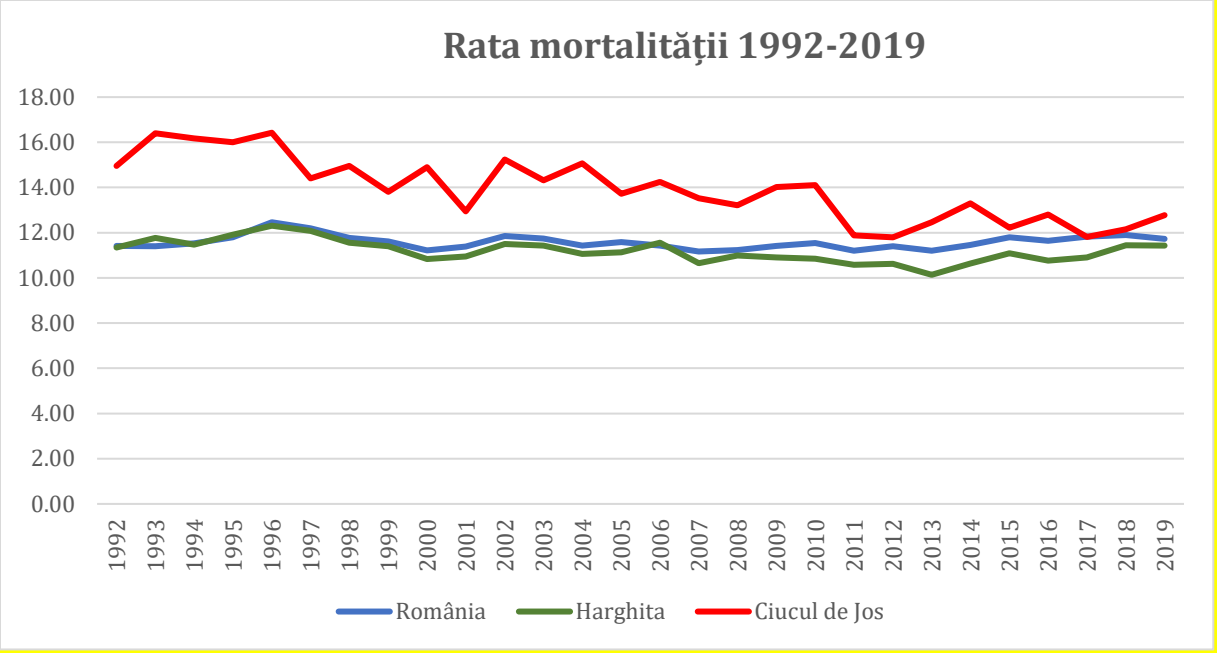
Rata generală a natalității și mortalității

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

Rata natalității este un fenomen demografic complex și exprimă frecvența și intensitatea nașterilor în cadrul unei populații sau subpopulații dintrun anumit teritoriu. Graficul de mai sus arată evoluția ratei natalității populației din Ciucul de Jos în comparație cu evoluția aceleiași rate pe județ și la nivel național.

În anul 2019 rata natalității pe țară era de 8,5 născuți vii la 1000 de locuitori, în județul Harghita 9,6 ‰ . Față de aceste date în Ciucul de Jos în același an s-au înregistrat 12,1 născuți vii ‰. Cea mai mică rată a natalității în Ciucul de Jos s-a înregistrat în anul 2015 și anume de 11,4 ‰ și cea mai mare rată în anul 2000 de 14,6 ‰.

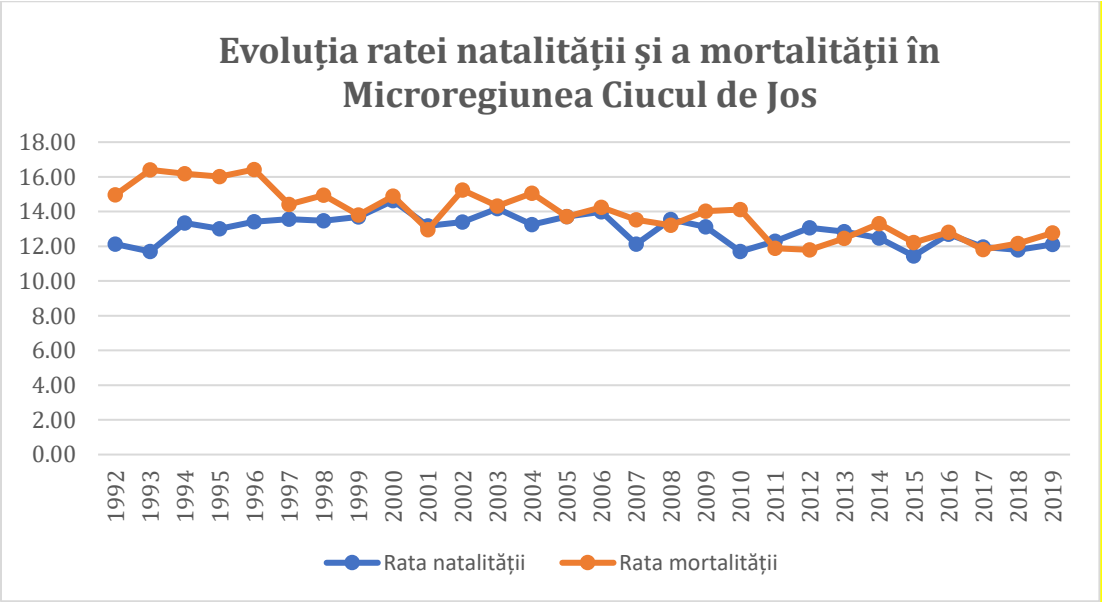

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

Rata mortalității măsoară totalitatea deceselor în cadrul unei populații în perioada de timp definită. Acesta determină nivelul sporului natural și al speranței de viață. Mortalitatea este indicatorul cel mai sensibil influențat de factorii socio-economici și biologici (mediul ambiant, stilul de viață) precum și de serviciile de sănătate.

Analizând graficul mortalității, se poate consta că rata mortalității în microregiunea Ciucul de Jos sunt peste valorile înregistrate la nivel județean și cele la nivel național.

Dinamica mortalității de gen arată o supra mortalitate masculină în comparație cu cea feminină, fenomen arătat și de piramida vârstelor.

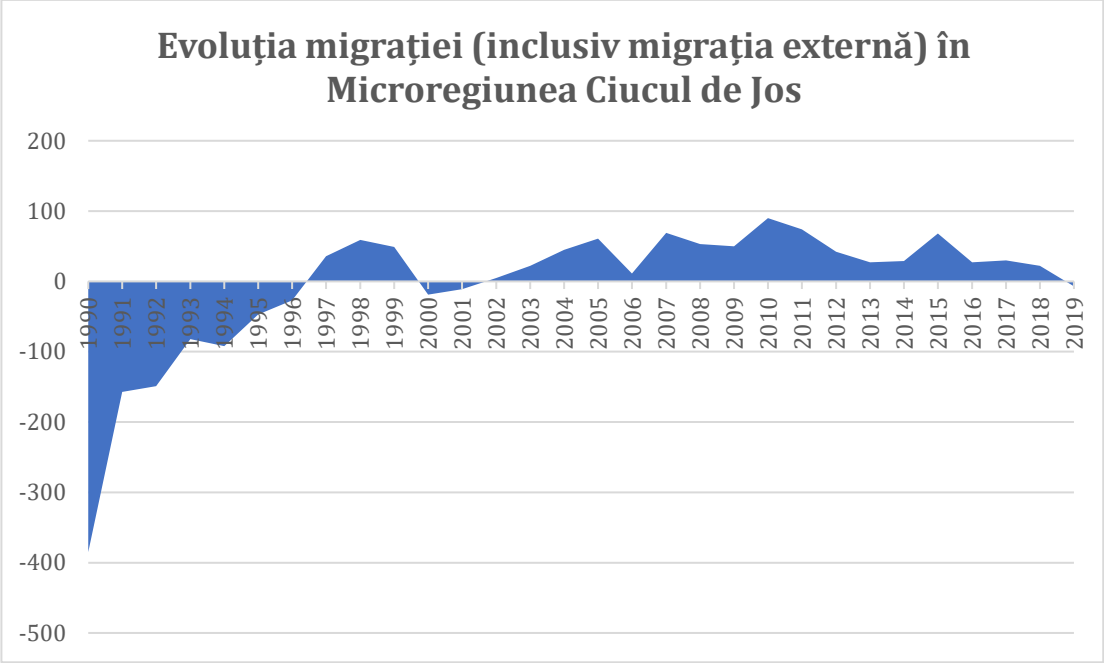

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

Din punct de vedere al sporului natural acesta este senzitiv negativ, 12,1 născuţi vii la 12,7 ‰ mortalitate.

Mișcarea migratoare a populației microregiunii

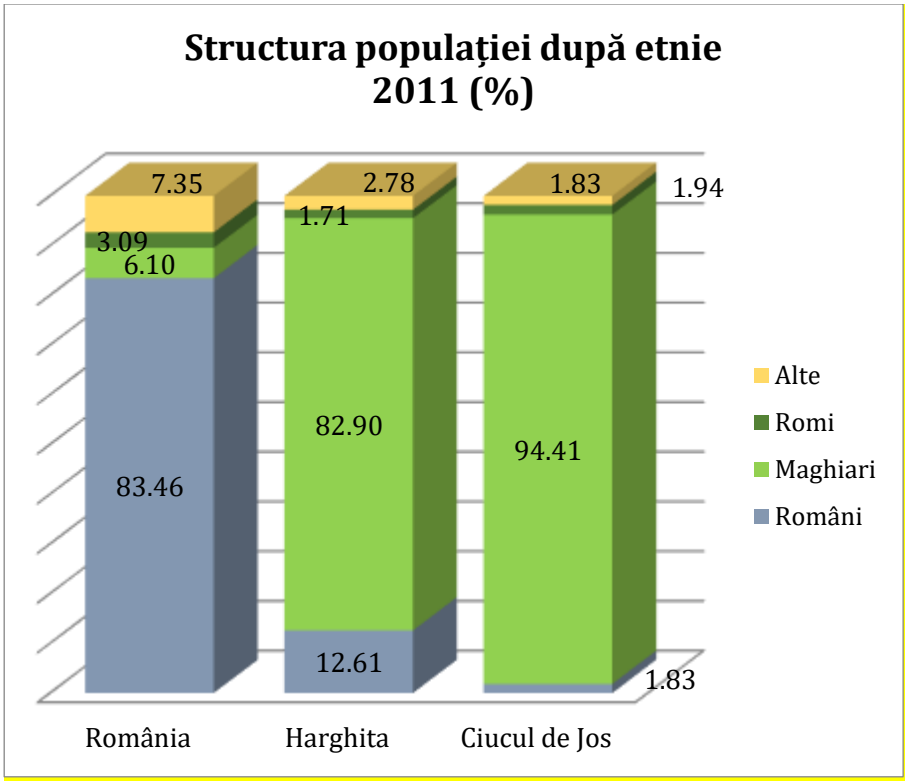
Cu toate că în unele localităţi este prezentă migraţia populaţiei din mediul urban, în ansamblu evoluţia migrării pare să fie stabilizată în microregiune.

Sursa: http://statistici.insse.ro/, editat.

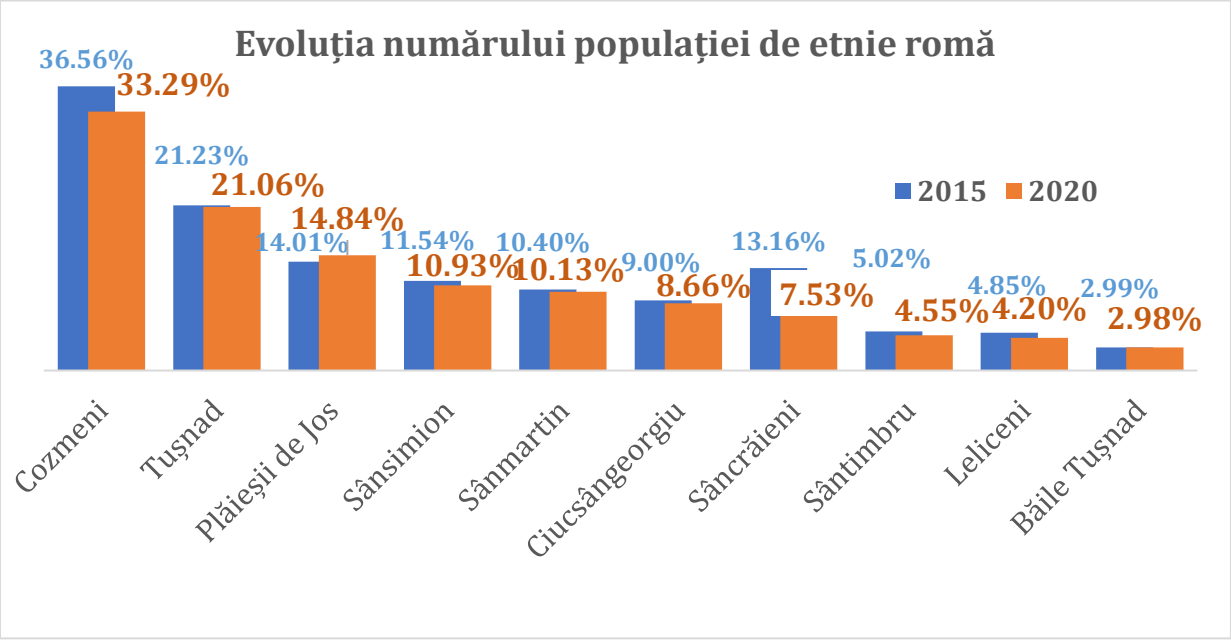
Structura populației în funcție de etnie și religie

Din punct de vedere al apartenenţei etnice satele din microregiune sunt locuite preponderent de populaţie de etnie maghiară. Având în vedre faptul că ultimele date sunt oferite de Recensământului populaţiei din 2011, în lipsa cifrelor actuale ne rezumăm la ultimele date actuale.

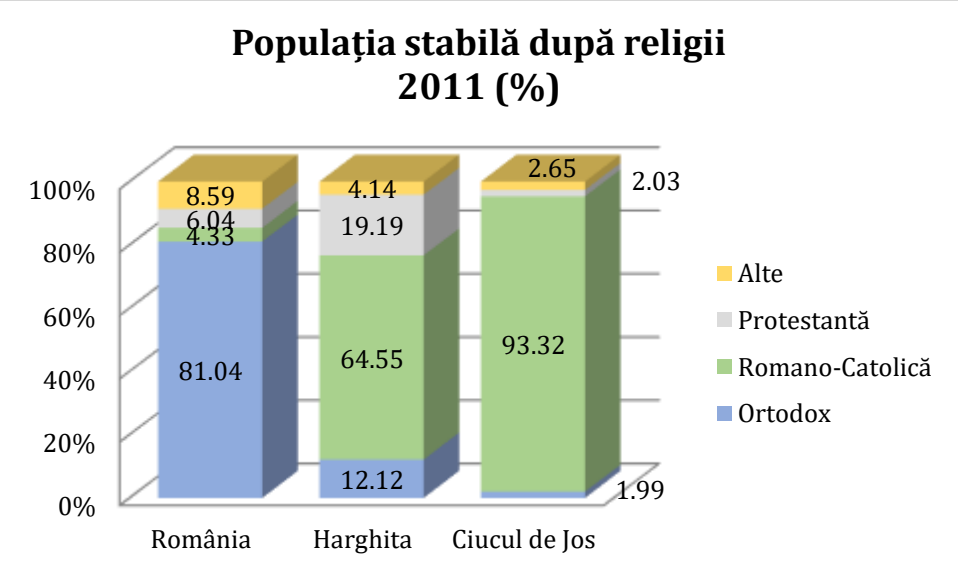
Sursa: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/, editat.

Conform datelor obținute de la Biroul județean pentru romi al Prefecturii Harghita în anul 2020 ponderea romilor în Ciucului de Jos este de 11,63%, față de 12,63% în 2015, adică aproximativ 253 de persoane au mutat în afara microregiunii, fără să se intervină o schimbare etnică substanțială la nivelul comunelor.

Sursa: Date de la Biroul pentru romi al Prefecturii Județului Harghita, editat.

După rezultatele Recensământului populației din anul 2011 majoritatea populației microregiunii este de confesiune romano-catolică (93,32%). Pe lângă populația de confesiune romano-catolică mai conlocuiesc locuitori de religie protestantă, ortodoxă, dar ponderea lor este considerabil mai mică.

Sursa: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/, editat.

Analiza socio-economică

Prezentarea generală a firmelor

Din punctul de vedere a perioadei în care se elaborează strategia, în cadrul analizei economice avem posibilitatea de a face o comparaţie între datele statistice ale anilor 2015 şi 2019. Conform datelor furnizate de ONRC Harghita, în localităţile din Ciucul de Jos sunt înregistrate 626 de firme, din care un număr de 422 de firme s-au conformat obligativităţii de depunere la termen al bilanţului anual pentru 2019, cu 38 mai mult decât anul 2015.

Comuna	**Nr. firme**	**%**
Sâncrăieni	70	16.67%
Sânsimion	56	13.29%
Ciucsângeorgiu	55	13.29%
Leliceni	55	12.39%
Băile Tuşnad	49	11.94%
Sânmartin	43	10.14%
Sântimbru	29	6.76%
Tuşnad	24	5.63%
Plăiesii de Jos	22	5.18%
Cozmeni	19	4.73%
Total	**422**	100.00%

Sursa: ONRC Harghita, editat.

Cu toate că diferenţa de 38 de firme este salutabilă (care are efecte semnificative şi în ocuparea forţei de muncă), merită analizat faptul că această creştere variază substanţial de la o comună la alta. Astfel, la Sâncrăieni şi la Leliceni numărul firmelor a înregistrat o creştere de peste 25%, diferenţa a fost peste 11% la Băile Tuşnad şi Ciucsângeorgiu, la Cozmeni sunt cu 12 firme active mai puţine decât în 2015.

Aceste firme au totalizat o cifră de afacere de 509.417.116 lei în 2019, mult peste valoarea de 214.581.457 lei din anul. Diferenţa mare la cifra de afaceri se datorează faptului că trei firme mari având cod CAEN 1107 - Producţia de băuturi răcoritoare nealcoolice; producţia de ape minerale şi alte ape îmbuteliate (Perla Harghitei SA, Mineral Quantum SRL şi Apemin Tuşnad SA) nu figurau în datele oferite de Oficiul Registrul Comerţului Harghita furnizat pentru elaborarea strategiei precedente. Având în vedere faptul că aceste trei firme cumulat

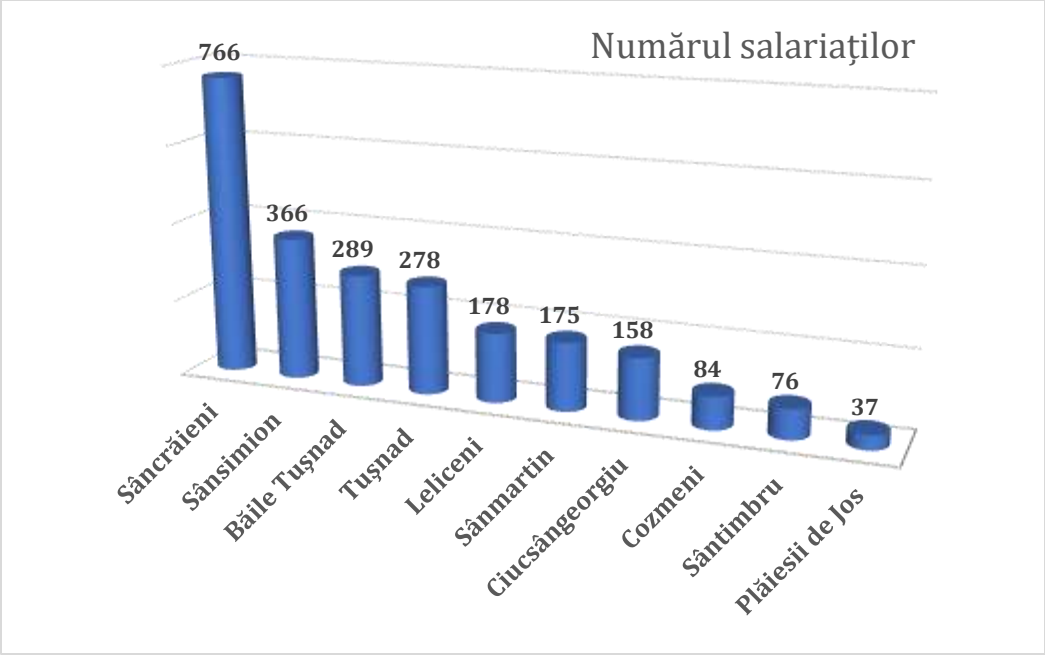
au realizat o cifră de afacere de 170.931.962 lei, la restul firmelor putem observa o creştere de 57,74% la acest indicator economic.

Din cele 422 de firme în total 292 au raportat profit, faţă de 234 din 2015, cumulând o valoare de 63.420.761 lei, iar 130 firme au ieşit în pierdere cu o valoare totală de 5.555.640 lei.

Comuna	**Cifra de afaceri**	**Profitul**	**Pierderea**
Sâncrăieni	229.580.376	24.270.065	490.629
Tuşnad	41.293.261	12.764.995	95.183
Sânmartin	25.241.349	5.306.247	167.006
Ciucsângeorgiu	41.602.052	4.900.864	650.113
Băile Tuşnad	37.495.226	4.650.524	712.809
Leliceni	31.109.849	4.630.866	447.929
Sânsimion	70.200.148	3.318.078	1.721.406
Cozmeni	147.66.697	1.796.933	708.524
Sântimbru	11.579.295	1.118.316	259.972
Plăiesii de Jos	6.548.863	663.873	302.069
Total	**509.417.116**	**63.420.761**	**5.555.640**

Sursa: ONRC HARGHITA, editat.

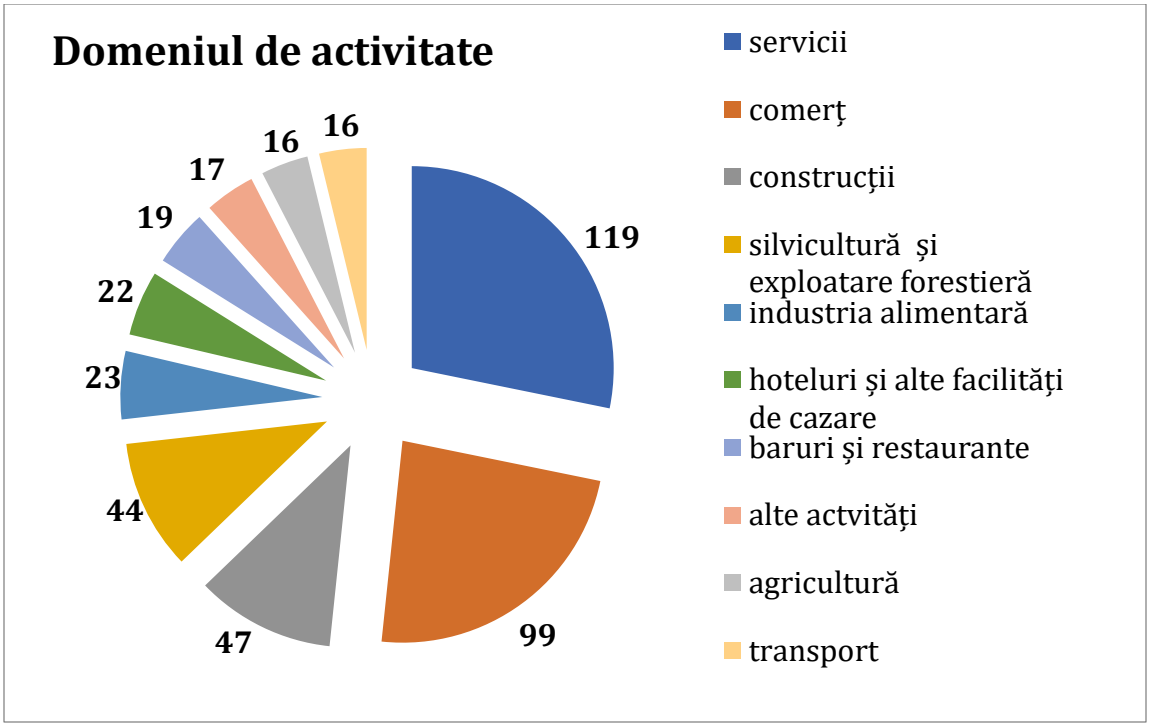
Poate cel mai îmbucurător element este faptul că numărul angajaţilor în anul 2019 a fost de 2.407, cu 897 de persoane mai mult decât în anul 2015. Cele trei firme sus-menţionate au oferit loc de muncă pentru 656 de persoane în 2019, deci şi fără aportul lor, numărul angajaţilor a avut o creştere de 241 de persoane faţă de 2015.

Sursa: ONRC HARGHITA, editat.

Analizând domeniul de activitate al firmelor, se remarcă faptul că mai mult de jumătate din firme activează în domeniul serviciilor şi comerţului, dar asigură loc de muncă numai pentru 31,5% din numărul total de angajaţi. În schimb în industria alimentară şi la exploatările forestiere şi-au găsit loc de muncă aproape 45% din angajaţi.

De menţionat că aceste date prezintă comuna în care sunt înregistrate firmele care angajează forţa de muncă, din datele analizate nu rezultă proveniența acestora. Având în vedere mobilitatea relativ mare, firmele care concentrează un număr mai mare de angajaţi pot fi atractive pentru populația activă a comunelor învecinate.

Sursa: AJFP Harghita, editat.

Analizând asigurarea locurilor de muncă în diferitele domenii de activitate se poate preciza că numărul mediu de angajaţi pe firmă a prezentat o creştere semnificativă de la aproximativ patru persoane în 2015 la o medie 5,7 persoane/firmă. Domeniile precum transportul, barurile şi restaurantele, chiar şi agricultura şi silvicultura sunt ramuri care nu oferă locuri permanente de muncă, valoarea medie de 3 angajat/firmă în cazul întreprinderilor din construcţii ridică semne de întrebare referitor la funcţionarea acestor firme. Industria alimentară şi cea hotelieră asigură cele mai multe locuri de muncă raportat la numărul firmelor.

	SECTOR	Nr. angajaţi
1	Industria alimentară	895
2	Comerţ	455
3	Servicii	304
4	Silvicultură şi exploatare forestieră	187
5	Hoteluri şi alte facilităţi de cazare	168
6	Construcţii	141
7	Alte activităţi	99
8	Agricultură	68

9	Baruri şi restaurante	61
10	Transport	29
TOTAL		2407

Sursa: AJFP Harghita, editat.

Puterea economică a microregiunii Ciucul de Jos

La analiza din anul 2015, s-a constatat profit în domeniul serviciilor, comerţului cu amănuntul, exploatării forestiere (cumulat cu prelucrarea primară a masei lemnoase), dar la sfârşitul anului 2019 punctul de greutate s-a transferat la industria alimentară, servicii şi comerţul cu ridicata.

Lei

	Domeniul de activitate	Cifra de afaceri	Profit brut	Pierdere brută
1	Industria alimentară	224 610 588	32 171 564	1 498 097
2	Servicii	39 543 994	5 921 478	728 560
3	Alte	20 760 027	4 250 709	301 726
4	Comerţ cu ridicata	51 002 936	4 013 568	289 388
5	Construcţii	21 104 158	3 863 202	463 826
6	Comerţ cu amănuntul	66 154 406	3 771 689	482 788
7	Agricultură	23 075 722	2 986 691	289 127
8	Silvicultură şi exploatare forestieră	30 131 325	2 229 173	978 560
9	Hoteluri	16 859 901	1 548 874	315 436
10	Baruri şi restaurante	6 985 293	1 305 135	85 761
11	Facilităţi de cazare	4 350 430	910 738	44 455
12	Transport	4 838 336	447 940	77 916

Sursa: ONRC HARGHITA, editat.

Aceste cifre, comparate cu cele din 2015 arată o creştere substanţială a puterii economice. Având în vedere faptul că în valorile din anul 2015 nu figurau trei firme puternice din industria alimentară, şi că unele categorii nu mai reprezentau o activitate economică considerabilă (reparaţii de maşini şi producţia elementelor pentru construcţii), ne-am rezumat la celelalte care puteau fi clar comparate. Analizând raportul indicatorilor din 2019

şi 2015, se observă o mărire mult peste valoarea **1,057,051**, care reprezintă creşterea valorii cursului de euro faţă de lei la sfârşitul celor doi ani[1].

Domeniu de activitate		2019/2015		
		Cifra de afaceri	Profit	Pierderi
1	Servicii	1,674	1,848	2,166
2	Comerţ cu amănuntul	1,648	1,887	0,557
3	Silvicultură şi exploatare forestieră	1,135	1,445	0,903
4	Comerţ cu ridicata	1,238	2,753	3,851
5	Agricultură	2,014	3,892	2,444
6	Construcţii	3,137	5,190	0,418
7	Facilităţi de cazare	1,863	2,372	2,230
8	Transport persoane şi marfă	0,879	1,234	0,339
9	Hotel	1,906	4,697	0,146
10	Baruri şi restaurante	2,224	6,407	0,245
11	Altele	2,574	2,309	5,596
		2,374	**4,364**	**0,826**

Sursa: ONRC HARGHITA, editat.

Din coloana raportului dintre valorile profitului obţinut în cei doi ani de referinţă se evidenţiază barurile şi restaurantele (creştere peste 640%), construcţii (aproape 520%), industria hotelieră (aproape 470%), şi, în final ceea ce este cel mai important, profitul total realizat a fost de 4,36 ori mai mare în 2019 decât în 2015.
Primele 12 firme care oferă locuri de muncă în Microregiunea Ciucul de Jos sunt:

	cod CAEN	comuna	nr. angajaţi
1	Producţia de băuturi răcoritoare nealcoolice; producţia de ape minerale şi alte ape îmbuteliate	Sâncrăieni	406

[1] curs ECB la 31 decembrie 2015 a fost 1 EUR=4,524 RON, la 30 decembrie 2019 1 EUR= 4,7821 RON

2	Producţia de băuturi răcoritoare nealcoolice; producţia de ape minerale şi alte ape îmbuteliate	Tuşnad	159
3	Fabricarea berii	Sânsimion	125
4	Hoteluri şi alte facilităţi de cazare similare	Băile Tuşnad	108
5	Colectarea deşeurilor nepericuloase	Sânsimion	99
6	Producţia de băuturi răcoritoare nealcoolice; producţia de ape minerale şi alte ape îmbuteliate	Sâncrăieni	91
7	Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun	Băile Tuşnad	58
8	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor şi a produselor proaspete de patiserie	Sânmartin	52
9	Lucrări de construcţii a drumurilor şi autostrăzilor	Leliceni	43
10	Extracţia pietrişului şi nisipului; extracţia argilei şi caolinului	Ciucsângeorgiu	37
11	Fabricarea de mobilă n.c.a.	Leliceni	27
12	Fabricarea biscuiţilor şi pişcoturilor; fabricarea prăjiturilor şi a produselor conservate de patiserie	Sânmartin	25

Sursa: ONRC HARGHITA, editat.

Aceste 12 firme asigură loc de muncă pentru 1230 de persoane, adică pentru 51,10% din totalul personalului angajat, conform statisticii ONRC HARGHITA.

Activitatea firmelor în comunele microregiunii

Diversitatea semnificativă caracteristică pentru activitatea firmelor din Ciucul de Jos s-a păstrat, ba mai mult, au apărut alte servicii complementare care îmbogăţesc paleta economică şi colorează aspectul local.

Oraşul Băile Tuşnad asigură loc de muncă pentru 12% din personalul angajat din microregiune, prezentând o uşoară descreştere faţă de raportul perioadei precedente, în schimb cifrele concrete arată o creştere de la 250 la 289 angajaţi pe plan local. Este o staţiune turistică de interes naţional, cu zece unităţi hoteliere, din care din păcate două au realizat pierderi în 2019, iar restul de opt unităţi au realizat aproape o treime din profitul firmelor din localitate. La hotelurile amintite se adaugă încă 6 facilităţi de cazare. Numărul agenţiilor turistice a crescut, acum patru firme oferă servicii de informare şi intermediere pentru turişti. Sunt înregistrate trei restaurante şi 2 baruri (în afara unităţilor din complexele turistice), numărul acestora a rămas constant, şi sunt prezente firme de servicii de sănătate de tip wellness. Aceste două categorii, completate cu activităţile de comerţ asigură loc de muncă pentru 87 de angajaţi. Pe lângă activităţile de organizare de expoziţii, târguri şi conferinţe au apărut altele noi în sprijinul turismului, precum activităţi recreativ-distractive şi cele de fotografice.

În **Comuna Tuşnad** î-şi are sediul o fabrică de îmbuteliere de apă minerală, care în anul 2018 a realizat aproape 83% din profitul firmelor înregistrate în comună, şi asigură loc de muncă pentru 57% din angajaţi. Mai predomină agricultura (fermele mixte, cultivarea cerealelor şi a cartofului), exploatarea forestieră cu prelucrarea primară a lemnului şi construcţiile.

În **Comuna Cozmeni** un sfert din numărul firmelor raportate în 2015 nu a mai figurat în evidenţele unităţilor economice active din 2019. Profitul firmelor a fost realizat în mod preponderent în agricultură (60%) şi în activităţi comerciale (31%). O mare parte din firmele locale (47.3%) în 2019 au avut pierderi.

Firmele din **Comuna Sânmartin** în domeniul fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor şi a produselor proaspete de patiserie au realizat peste 53% din profitul înregistrat de firmele din această comună, dar se poate realiza şi prezentă în mod marcant a comerţul şi serviciilor.

În **Comuna Ciucsângeorgiu** conform datelor statistice în 2015 s-a realizat cel mai mare profit în microregiune. Cu toate că nu s-a putut menţine pe această poziţie, a reuşit să obţină o creştere substanţială de 58% în 2019. O firmă care se ocupă cu extracţia pietrişului şi nisipului a realizat 59% din profitul întreprinderilor din comună, asigurând loc de muncă pentru aproape un sfert din personalul angajat. Comerţul, agricultura şi activităţile legate de exploatarea şi prelucrarea primară a masei lemnoase, precum şi construcţiile mai aduc un aport de 33% la profitul realizat de firmele din comună. Ca noutate se poate aminti demararea unor firme noi care se ocupă de organizarea activităţilor recreative şi distractive, consultanţă pentru activităţi de arhitectură sau activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice.

Comuna Leliceni se evidenţiază cu o creştere semnificativă de 137,5% în ceea ce priveşte numărul firmelor, creştere care are arată efectele şi în modificarea profitului realizat. Peste 45% din firme au ca activitate diferite tipuri de servicii, care se datorează în primul rând vecinătăţii cu municipiul Miercurea Ciuc. O firmă care se ocupă de construcţii de drumuri şi autostrăzi se detaşează clar de celelalte firme, realizând singur 35% din profitul întreprinderilor înregistrate în comună. Firmele de comerţ au o importanţă mai mică în viaţa economică decât în 2015.

În **Comuna Sâncrăieni** sunt înregistrate două firme de îmbuteliere a apelor minerale, care împreună aduc un aport de aproape 30% la profitul realizat la nivelul microregiunii. Sunt cele două unităţi care se detaşează de restul firmelor atât prin cifrele economice, cât şi în numărul de angajaţi, oferind loc de muncă pentru mai mult de 20% din numărul persoanelor angajate la nivelul microregiunii. Se evidenţiază comerţul, agricultura, iar din numărul total de 70 de firme active 27 au ca activitate diferite tipuri de servicii, care se datorează proximităţii faţă de municipiul Miercurea Ciuc.

În **Comuna Sântimbru** a crescut numărul firmelor care se ocupă de comerţ, şi au reuşit să realizeze un aport de 56% la profitul firmelor din comună. Sunt prezente firme cu o gamă de activitate foarte diversificată de la servicii de curăţenie a clădirilor, transporturi rutiere de mărfuri până la fabricarea prăjiturilor şi a produselor conservate de patiserie, sau exploatarea şi prelucrarea primară a materialului lemnos, precum şi diferitele activităţi de comerţ.

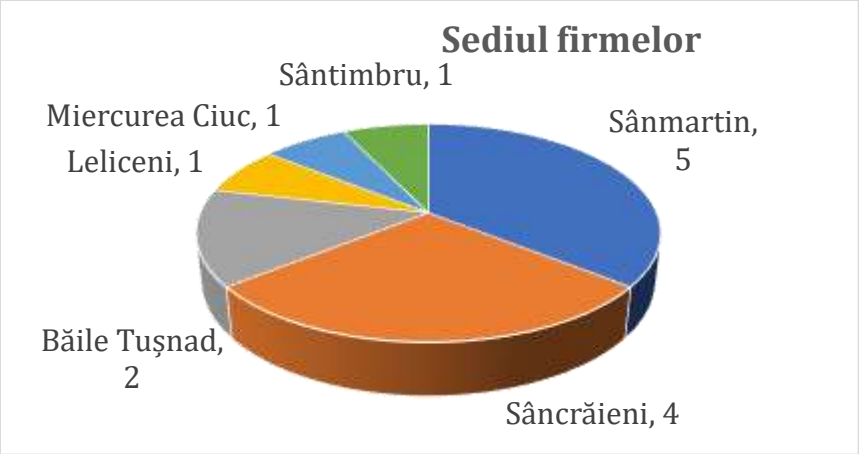
În **Comuna Sânsimion** profitul cel mai mare s-a realizat în domeniul colectării deşeurilor nepericuloase împreună cu recuperarea materialelor reciclabile sortate, fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor şi profilelor din material plastic, diferitele tipuri de comerţ. Conform

datelor statistice în 2019 fabrica de bere a încheiat anul cu pierdere, în schimb este bine de remarcat că au realizat investiţii majore. Tăierea şi rindeluirea lemnului, activităţile de construcţii şi fabricarea materialelor de construcţii, serviciile de cazare au un aport la profitul firmelor din comună.

În **Comuna Plăieşii de Jos** 77% din profitul firmelor locale se datorează activităţilor de comerţ, se evidenţiază exploatarea forestieră, firmele de prelucrare primară a materialului lemnos, fabricarea elementelor de dulgherie şi tâmplărie pentru construcţii. Cu toate că în comună sunt terenuri agricole pe care se cultivă diferite culturi şi numărul efectivului de animale, mai ales de ovine este semnificativ, nu sunt firme active locale cu profil agricol în datele furnizate de ONRC Harghita.

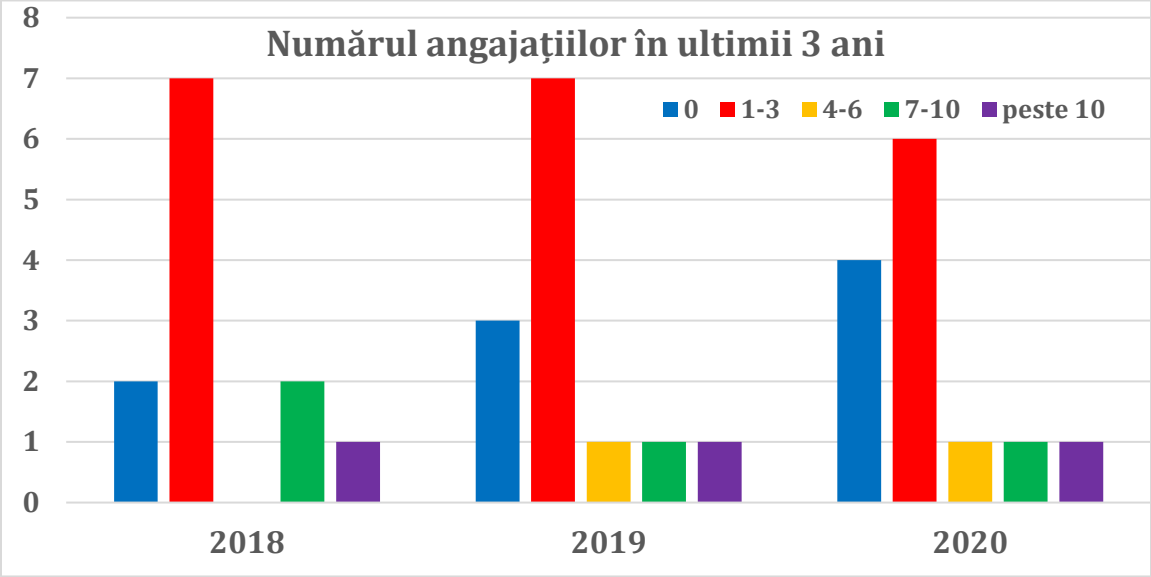
Chestionarea întreprinzătorilor

În vederea analizării opiniei formulate de către antreprenori, în restrângerile cauzate de pandemie nu a fost posibilă organizarea unui focus-grup pe această temă, astfel am elaborat un chestionar care trebuia completat on-line. Cererea de a le completa a fost trimisă la 166 adrese de e-mail, reprezentând toţi întreprinzători activi din aria microregiunii, am transmis 24 de SMS-uri la alte firme, la care nu am avut adresă de postă electronică şi am solicitat şi suportul primarilor în vederea promovării chestionarului.
Cu toate eforturile, la încheierea chestionării am avut numai 14 răspunsuri.

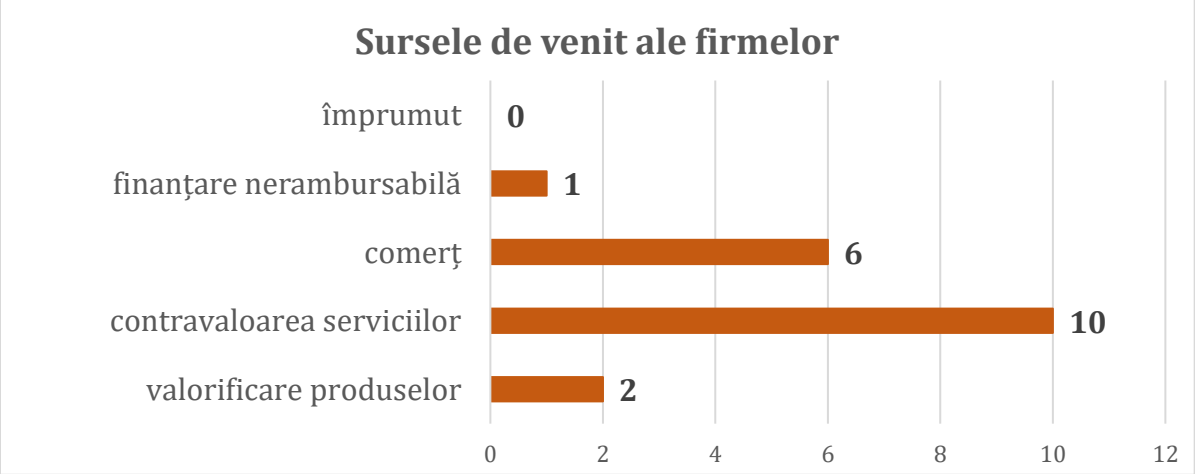

Activitatea firmelor era foarte diferenţiată: consultanţă, organizare de evenimente, agent comercial, întreţinerea şi repararea autovehiculelor, comerţ cu amănuntul, protecţia bunurilor, restaurant, turism.

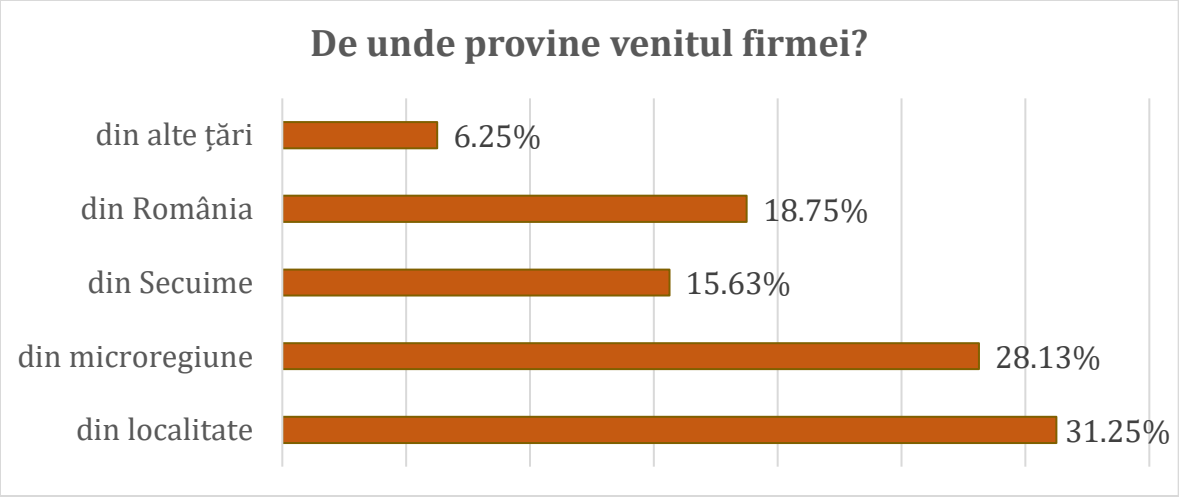
Numărul mediu al angajaţilor în ultimii trei este în jur de 2,5 persoane/întreprindere.

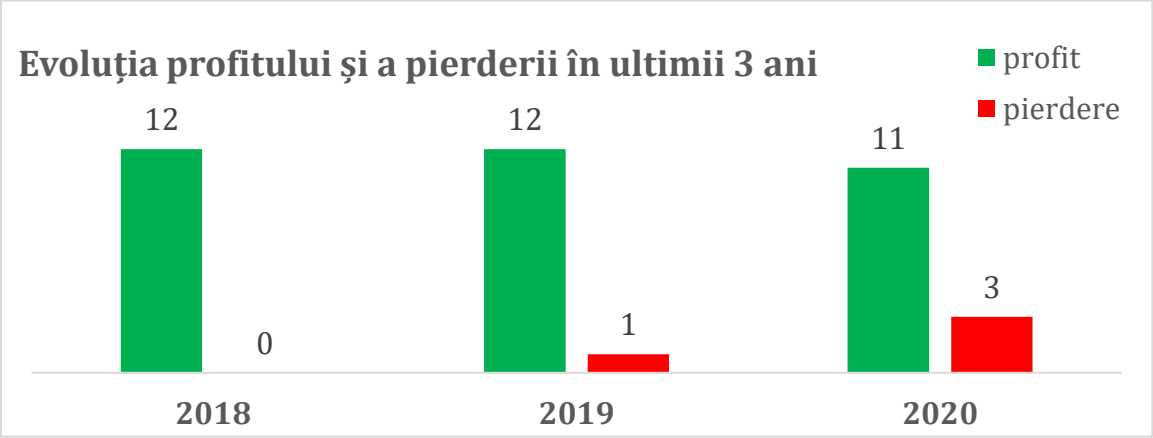
Aceste firme au avut ca principala sursă de venit valorificarea serviciilor oferite, urmat de comerţ:

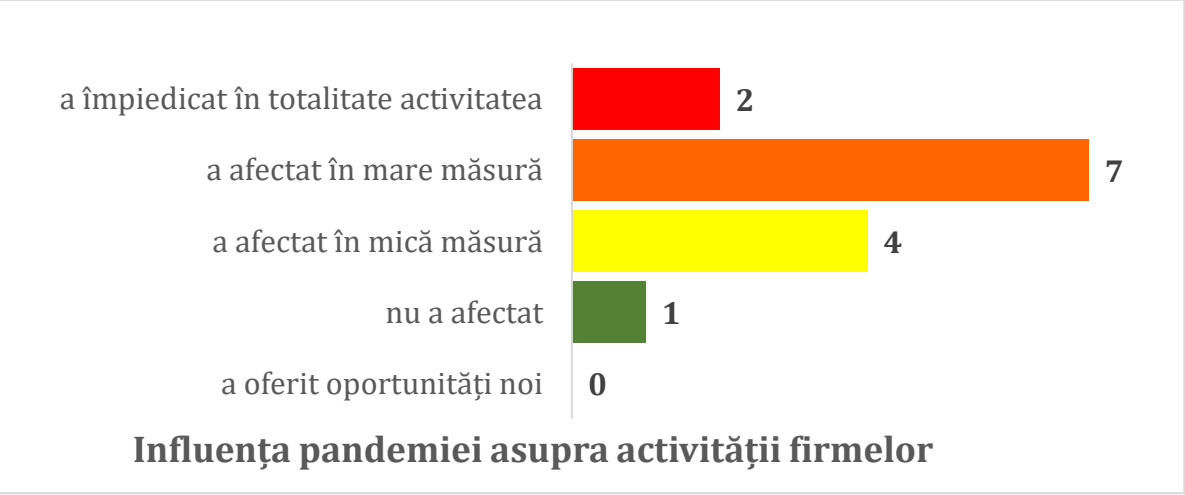
Veniturile au provenit în general din localitatea unde firma este înregistrată sau din satele învecinate

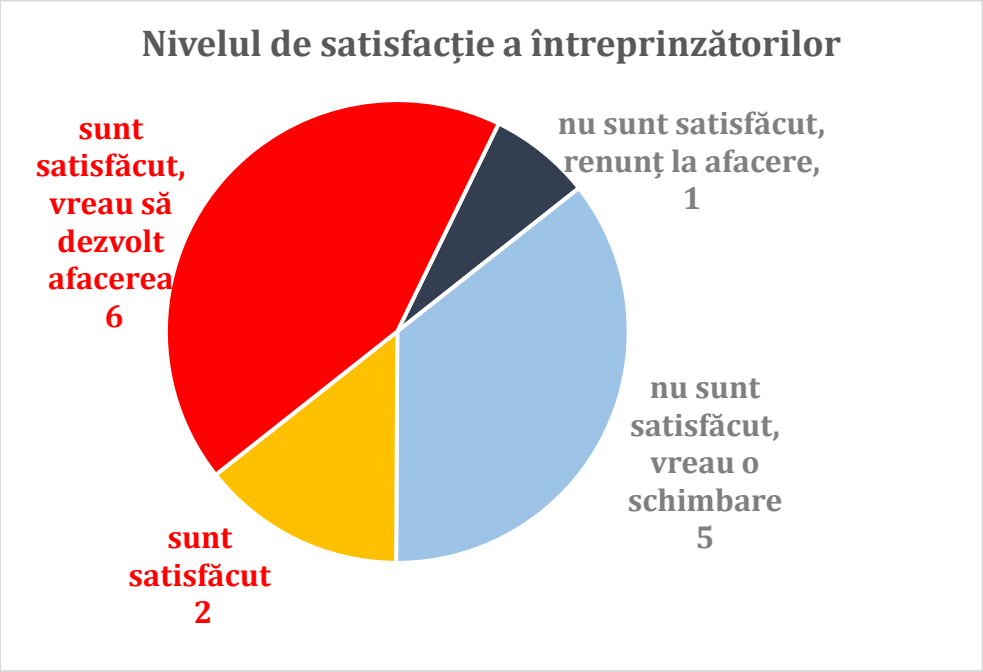
Referitor la întrebarea dacă firma în ultimii trei ani a realizat profit sau a încheiat cu pierdere, se poate observa evoluţia greutăţilor întâmpinate de firme:

Cu toate că sunt păreri conform cărora crizele pot fi considerate ca şi o oportunitate pentru întreprinzători, pandemia cauzată de virusul SARS-Covid 19 a avut efecte negative asupra respondenţilor.

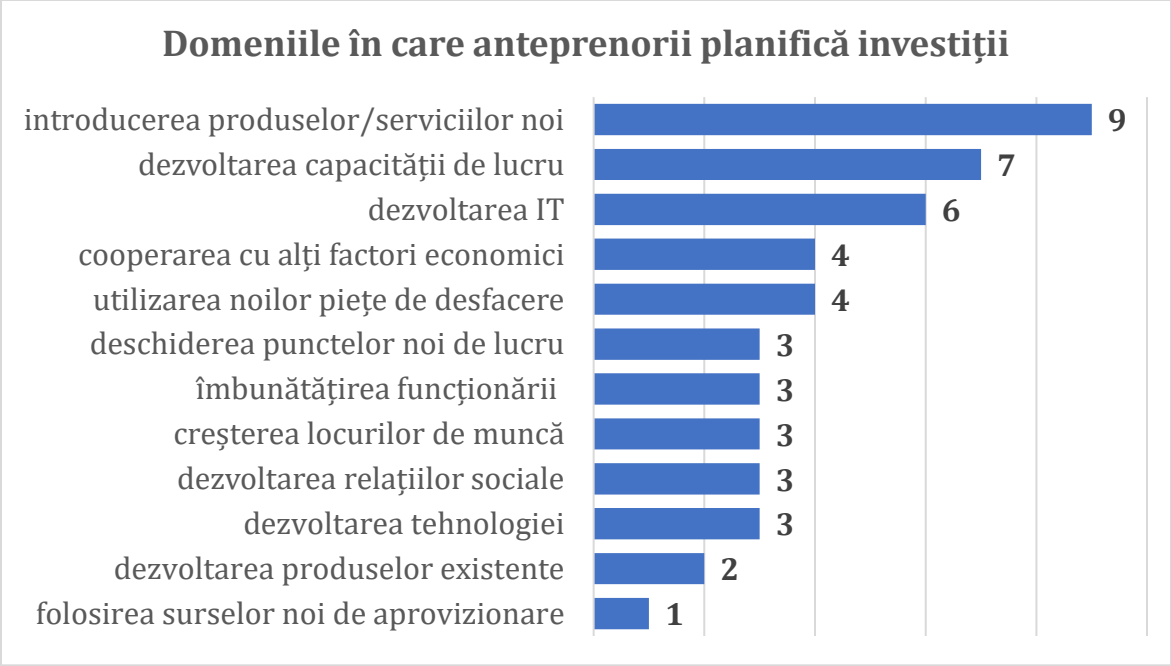

În acest context pare normal ca numai puţin peste jumătatea întreprinzătorilor a afirmat că este mulţumită cu situaţia actuală şi doreşte continuarea afacerii.

Referitor la nivelul de educaţie numai 7,1% a terminat şcoala fără bacalaureat, 21.4% aveau studii postliceale, 42,9% studii universitare şi 28.6% au avut o diplomă de masterat sau doctorat. Astfel, potrivit aşteptărilor şi cunoştinţele referitoare la limba română au arătat valori superioare (peste 75% au cunoştinţe bune şi foarte bune), şi procentul persoanelor care vorbesc la un nivel mediu cel puţin o altă limbă (în afara de cea maghiară şi română) este de 64%.
Şapte au cumulat experienţă lucrând în străinătate, de cele mai multe ori în Ungaria, dar şi în Elveţia, dintre care 5 s-a folosit de cunoştinţele obţinute şi în propria afacere.
Majoritatea întreprinzătorilor au participat la cursuri de perfecţionare pentru întreprinzători, dintre care 75% au afirmat că au dobândit cunoştinţe utile, aplicabile în activităţile întreprinderii. La întrebarea dacă doresc să participe în viitor la cursuri de perfecţionare organizate în cadrul educaţiei vocaţionale, din 13 răspunsuri 12 au fost pentru aprofundarea cunoştinţelor.

Referitor la utilizarea granturilor, şapte au depus proiecte pentru finanţare nerambursabilă, dintre care patru au obţinut sprijinul solicitat. În perioada următoare 10 firme intenţionează să implementeze investiţii pentru dezvoltarea afacerii, dintre care toţi doresc să se folosească de sprijin obţinut prin finanţări nerambursabile.
Domeniile în care doresc să facă investiţii sunt:

Domeniile în care anteprenorii planifică investiţii
introducerea produselor/serviciilor noi
9
dezvoltarea capacităţii de lucru
7
dezvoltarea IT
6
cooperarea cu alţi factori economici
4
utilizarea noilor pieţe de desfacere
4
deschiderea punctelor noi de lucru
3
îmbunătăţirea funcţionării
3
creşterea locurilor de muncă
3
dezvoltarea relaţiilor sociale
3
dezvoltarea tehnologiei
3
dezvoltarea produselor existente
2
folosirea surselor noi de aprovizionare
1

Analiza SWOT a microregiunii

Punctele analizei SWOT în domeniul infrastructurii

Puncte tari	Puncte slabe
Prin reţeaua existentă a drumurilor se poate ajunge în fiecare localitate Calea ferată este accesibilă în microregiune Reţeaua de apă potabilă şi canalizare există în mai multe localităţi S-au demarat intervenţii pentru asigurarea încălzirii cu gaz Există curent electric în toate satele Există aerodrom de uz particular S-a demarat managementul deşeurilor S-au construit diguri de protecţie, sunt hidrocentrale	Starea drumurilor fluctuează în funcţie de marile intervenţii infrastructurale Majoritatea gărilor sunt în stare degradată Există defecţiuni majore care cauzează întreruperi în alimentaţia cu apă potabilă Sunt localităţi fără canalizare Alimentarea cu gaz nu este finalizată în nicio localitate Sunt zone unde consumul ridicat suprasolicită reţeaua electrică existentă Drumurile de acces pe suprafeţele agricole şi forestiere sunt degradate Imaginea satelor necesită intervenţii în vederea creşterii funcţionalităţii şi îmbunătăţirii aspectului actual Nu există trotuar pentru siguranţa pietonilor în majoritatea localităţilor Nu există infrastructură pentru practicarea ciclismului Lipsesc construcţiile eficiente de apărare împotriva inundaţiilor
Oportunităţi	**Riscuri**
Modernizarea drumurilor Realizarea centurilor de ocolire a satelor Regândirea şi revitalizarea transportului persoanelor pe calea ferată Gestionarea eficientă şi durabilă a apei, canalizare, irigaţii Extinderea şi modernizarea reţelei electrice, introducerea altor posibilităţi de energie regenerabilă Extinderea reţelei de gaz Construirea pistelor pentru biciclişti Intervenţii pentru asigurarea siguranţei pentru locuitori şi turişti	Accelerarea transportului prin modernizarea drumurilor poate cauza accidente de circulaţie în sate Accesarea programelor de redresare vor fi condiţionate de criterii care nu pot fi îndeplinite de localităţile din microregiune

Punctele analizei SWOT în domeniul mediului

Puncte tari	Puncte slabe
Peisajul de munte este variat Aerul este curat Râurile sunt relativ curate şi populate de vietăţi Sunt multe izvoare de apă minerală, dintre care unele cu efecte terapeutice Există biodiversitate: fondul cinegetic şi forestier este foarte bogat Zona abundă în fructe de pădure şi plante medicinale În microregiune sunt 4 arii protejate Natura 2000: ROSCI 0007 Bazinul Ciucului de Jos, ROSCI 0248 Tinovul Mohoş - Lacul Sfânta Ana, ROSCI 0323 Munţii Ciucului şi ROSPA 0034 Depresiunea şi Munţii Ciucului	Lipsa conştiinciozităţii faţă de natură. provoacă răni în peisaj (depozite ilegale de gunoi, ape menajere netratate, cariere de piatră) Exploatarea excesivă a fondului forestier şi doborâturile de vânt au efecte negative asupra habitatelor Animalele sălbatice protejate cauzează pagube materiale şi pun în pericol viaţa oamenilor Birocraţia excesivă nu permite accesarea subvenţiilor pentru ariile protejate Nu sunt pârghii pentru restrângerea distrugerilor cauzate de motociclete de teren şi ATV-uri
Oportunităţi	**Riscuri**
Finanţările Uniunii Europene facilitează investiţii în protejarea mediului Prelucrarea şi valorificarea fructelor de pădure aduce beneficii economice Atenţia sporită faţă de zonă mobilizează locuitorii să implementeze soluţii noi Cererea crescândă la nivel internaţional faţă de peisajele îngrijite va duce la creşterea responsabilităţii faţă de mediu Înfiinţarea parcurilor de gestionare a vânatului, observatoarelor de animale, potecilor tematice suspendate	Reglementările restrictive de mediu vor cauza abandonarea terenurilor cultivate Criza de energie va cauza apariţia soluţiilor ne sustenabile, nepotrivite pentru această zonă Zona devine ţinta motocrosiştilor, datorită răspândirii vehiculelor de teren în zonă, dar şi datorită restricţiilor impuse acestora în alte ţări Calamităţile naturale (inundaţii, seceta, alunecările de teren) distrug peisajul

Punctele analizei SWOT în domeniul agricol

Puncte tari	**Puncte slabe**
Există produse locale de calitate bio Fâneţele de munte sunt lucrate Potenţialul pentru creşterea animalelor este ridicat Clima temperată permite cultivarea multor soiuri de plante Creşterea extensivă şi semi-extensivă a animalelor are o tradiţie Zootehnie tradiţională se practică şi în prezent	Nu sunt suficiente produse locale comparativ cu posibilităţile oferite de teritoriu Nu există reţea de desfacere pentru produsele locale Marketingul produselor şi locurilor de desfacere este ineficient Există reticenţă faţă de produse preparate în gospodării Lipsa spaţiilor şi dotarea ineficientă a cabinetelor medicale veterinare Slabă dotare a adăposturilor pentru câinii abandonaţi, lipsă de servicii medical-veterinare
Oportunităţi	**Riscuri**
Răspândirea modului de viaţă sănătos Creşterea cererii faţă de alimentele sănătoase şi de calitate Finanţări ale Uniunii Europene pentru investiţii în agricultură pentru firme noi şi pentru cele existente Organizare de cursuri de perfecţionare în diferite domenii agricole Amenajarea gospodăriilor pentru includerea lor în reţele turistice Amenajarea stânelor pentru primirea turiştilor Înfiinţarea punctelor de sacrificare Sprijinirea dotării întreprinderilor de prelucrare primară a produselor agricole Promovarea cooperării a producătorilor în vederea valorificării produselor agricole Asigurarea serviciilor de medicină veterinară	Constrângerile legislative referitoare la condiţiile de igienă sugrumă iniţiativele de a combina activităţile turistice cu agricultura Captările de apă pentru hidrocentrale aduc o schimbarea în peisaj care va suprima stilul de viaţă tradiţional Calamităţile naturale (inundaţii, secetă, alunecări de teren) vor determina abandonarea terenurilor Achiziţionarea terenurilor de către entităţi (persoane sau firme) străine pot aduce utilizări noi, nespecifice locului.

Punctele analizei SWOT în domeniu economic

Puncte tari	**Puncte slabe**
Existenţa unui tezaur artizanal, artă populară, moştenire Uzinele de îmbuteliere de apă minerală asigură loc de muncă Există un umăr mare de gospodării de subzistenţă sau semi subzistenţă Cererea crescândă pe piaţa internă şi internaţională pentru produse alimentare sănătoase activează întreprinzătorii locali Numărul şi diversitatea serviciilor acoperă un segment vast Potenţialul turistic este mare	Numărul de întreprinderi este sub media pe ţară Lipsesc cunoştinţele antreprenoriale şi profesionale Locurile de muncă sunt puţine şi slab remunerate Resursele teritoriului sunt slab valorificate Lipsa de capital împiedică investiţiile Industria de prelucrare este precară Număr relativ mic de operatori de turism, nivelul calitativ al serviciilor scăzut Sezonalitate puternică în turism Lipsa integrării economice Slabă exploatare a resurselor de energie regenerabilă
Oportunităţi	**Riscuri**
Valorificarea produselor de calitate pe pieţele externe Sprijin financiar nerambursabil pentru investiţii Valorificarea relaţiilor sociale existente pentru revigorarea economică În situaţii de criză forma de viaţă de semi subzistenţă asigură mijloc de trai pentru multe familii Înfiinţarea punctelor gastronomice locale Înfiinţarea parcurilor de gestionare a vânatului în scopuri multiple Asigurarea formării profesionale a tinerilor prin schimb de experienţă Realizarea infrastructurii pentru prelucrarea produselor locale	Efectul negativ al crizei economice (desfiinţarea locurilor de muncă) Produsele şi serviciile de duzină, mai ieftine vor lua locul celor locale Migrarea masivă forţei de muncă tinere în străinătate Reglementările naţionale pun piedici valorificării şi comercializării produselor locale Calamităţile naturale periclitează agricultura şi turismul Cu apariţia turbinelor eoliene mari, caracterul natural al peisajului dispare, cu acesta scade potenţialul turistic şi biodiversitatea Importul fără de critici ale soluţiilor în construcţii (materiale folosite, faţade) Imaginea satului devine mai puţin atractivă pentru turişti, datorită pierderii caracterului tradiţional

Punctele analizei SWOT în domeniul educaţiei şi a culturii

Puncte tari	**Puncte slabe**
Sistemul instituţional al educaţiei preşcolare şi şcolare este extins Activitatea şcolii profesionale este apreciată şi recunoscută de liderii locali Există locuri pentru efectuarea practicii în domenii diferite Este deschidere pentru educaţia vocaţională Relaţiile de înfrăţire şi de cooperare internaţională deschid noi oportunităţi Moştenirea construită din mediul rural, elementele structurii satelor tradiţionale inspiră populaţia la orientare spre rădăcini Cunoştinţele legate de meseriile tradiţionale sunt vii şi transmisibile Solidaritatea comunitară este în creştere Bisericile şi religia au un rolul important rol important în domeniul socio-cultural Organizaţiile nonprofit îşi asumă sarcini în domeniile educaţiei, tineretului, sportului, păstrării tradiţiilor	Lipsa cunoştinţelor de specialitate obturează dezvoltarea economică Abilităţile lingvistice slabe, atât pentru limba română, cât şi pentru limbile de circulaţie internaţională nu favorizează deschiderile comunităţi spre exteriorul teritoriului Cunoştinţele IT sunt slabe Lipseşte motivaţia tinerilor în procesul educaţional Dotarea precară instituţiilor de învăţământ scade eficienţa educaţiei Tinerii migrează la oraşe sau în străinătate Lipseşte spiritul şi abilităţile antreprenoriale Clădirile culturale sunt în stare precară şi nu sunt dotate suficient
Oportunităţi	**Riscuri**
LEADER - promotor al inovării Dezvoltarea educaţiei în domeniul IT Organizarea cursurilor, taberelor şi concursurilor pentru sprijinirea însuşirii limbii române şi a celor de circulaţie internaţională Promovarea cooperării teritoriale şi internaţionale Dotarea şcolilor cu echipamente educaţionale moderne, sprijinirea programelor extracuriculare Sprijinirea organizaţiilor non-guvernamentale Modernizarea şi dotarea caselor de cultură şi a bibliotecilor	Lipsa de motivare la elevi duce la abandonul şcolar Se răspândeşte o cultură de consumator comercial Accentuarea recesiunii economice poate cauzează migrarea masivă a populaţiei Schimbarea raportului etnic Restricţiile cauzate de pandemie împinge populaţia întro stare de letargie

Analiza PESTEL

Analiza PESTEL este un instrument strategic şi se referă la analiza factorilor externi care pot şi vor influenţa întro măsură mai mare sau mai mică viaţa economică, socială şi culturală. Este necesar să avem imaginea de ansamblu a mediului în care ne desfăşuram activitatea. Analiza PESTEL poate dezvolta o imagine mai clară a mediului în care care dorim să să ne atingem obiectivele propuse, şi poate influenţa ordinea şi mărimea intervenţiilor.
Acronimul P.E.S.T.E.L. se referă la factori externi şi anume: P – politici, E – economic, S – sociali, T – tehnologici, E – ecologici şi L – legislativi. Analiza macro mediului în care dorim să activăm ne poate ajuta să evaluăm intervenţiile planificate sub constrângerile factorilor externi, puţin sau deloc dependenţi de noi, şi care pot influenţa foarte mult rezultatele ulterioare.

P - Factori politici

Legislaţia Europeană şi naţională
Legislaţia Europeană şi la rândul ei şi cea naţională, cu toate că în mod declarativ sprijină dezvoltarea comunităţilor rurale pe plan economic şi social, nu şi-a atins obiectivele propuse referitoare la eliminarea disparităţilor substanţiale dintre mediul urban şi rural. Zona analizată, preponderent rurală, nu a beneficiat în măsura planificată de atenţia şi sprijinul formulat în documentele strategice elaborate, şi chiar dacă monitorizările şi evaluările ulterioare au sesizat aceste lipsuri, nu s-au realizat demersuri pentru remediere.

Rolul în guvernare
Fiind principala forţă politică pe teritoriul microregiunii, Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (UDMR) face parte din coaliţia care în momentul actual este la conducerea Guvernului. Din experienţe anterioare, populaţia are încredere în soluţionarea unor probleme generale care au un efect mai accentuat în această zonă, cum ar fi pagubele cauzate de numărul exagerat de urşi în acest teritoriu sau acceptarea funcţiei de rezervă financiară a composesoratelor. Retrocedarea şi punerea în posesie, intabularea, dar şi accesul la informaţii.

Statutul minoritar
Este un factor care nu trebuie neglijat în procesele de planificare. Are efecte în primul rând în folosirea limbii materne, care ulterior are ramificaţii în domeniul educaţiei, dar şi domenii importante precum sănătatea, anteprenoriatul. Rolul cunoaşterii limbii române de către toţi cetăţenii ţării este, pe lângă enunţurile solemne care îşi ridică vocea din când în când, o necesitate primordială, dar cu toate acestea nu a fost posibil realizarea unui plan de învăţământ coerent şi eficient.

Politica socială
Prin lege este stabilit dreptul la muncă, dar şi dreptul de a primi compensaţii prin diferite tipuri de ajutoare în cazul în care o persoană ajunge în incapacitate de muncă din diferite

motive. Cuantumul salariului minim şi a ajutorului de şomaj îi determină pe mulţi să nu-şi caute un loc de muncă, ci să se folosească de multiplele pârghii ale sistemului social. Cu toate că obţinerea ajutoarelor la nivel local este condiţionat de efectuarea muncii în folosul comunităţii, calitatea muncii prestate precum şi lipsa unui aparat menit să controleze şi să organizeze aceste activităţi fac ca la nivelul comunelor aceste activităţi cuprinse în lege (şi prestate de grupurile aflate în dificultate) să devină teoretice şi facultative.

Lobby-ul politic
Cu toate că deocamdată a apărut numai în puţine domenii, din cazurile prezente în ţările învecinate şi pe baza forţei cu care activează împotriva implementării soluţiilor considerate distincte de ideologiile lor, grupările care îşi ridică vocea pentru anumite "drepturi fundamentale" (fie ale persoanelor, dar şi ale animalelor – chiar în defavoarea persoanelor) pot îngreuna sau chiar împiedica soluţionarea unor probleme locale. Adunate sub slogane ideologice controversate, aduc în lumina reflectorului şi în atenţia internaţională orice abatere de la ideologiile noi apărute şi absolut străine de populaţia din teritoriul analizat, fac denunţuri la organele de cercetare şi forţează mâna politicului.

Birocraţie
Funcţionarismul, interpretarea şi aplicarea legilor, a dispoziţiilor, a regulamentelor numai în litera lor, fără preocuparea de a le înţelege spiritul are conferă sarcini şi eforturi suplimentare pentru orice activitate, uneori mult peste efectul eventualelor cauze apărute fără restricţiile luate. Fără să aducă sprijin în asigurarea legalităţii, are efect demoralizator pentru spiritul antreprenorial.

E - Factori economici

Globalizare
Prezentă la început doar în produsele aduse de departe, care nu erau de necesitate vitală pentru populaţia din microregiune, încetul cu încetul îşi întăreşte poziţia prin influenţarea preţului de vânzare şi implicit periclitând uneori chiar existenţa producătorilor autohtoni. Producţia locală încă nu este la nivelul la care are posibilitatea de a bucura de avantajele pieţei libere.

Şomajul
Problema complexă a şomajului nu se rezumă doar la lipsa actorilor economici care necesită forţă de muncă într-un număr mult mai mare, tendinţa generală preconizează necesitatea creşterii substanţiale a nivelului calificării, ceea ce la o mare parte a populaţiei aflate în şomaj sau lipsit de un loc de muncă nu este realizabilă.

Nivelul salariilor
Fiind la un nivel foarte scăzut comparativ cu ţările europene, are efecte negative asupra păstrării forţei de muncă calificate, care îşi încearcă posibilităţile în ţările occidentale, lăsând în urmă probleme sociale.

Inflaţia
Inflaţia cauzează un dezechilibru major în economia ţării. Efectul se poate simţi chiar la nivelul consumatorului, afectând totul, de la preţurile din magazine, indiferent că discutăm de bunuri de larg consum, de combustibili, ori de servicii până la nivelul dobânzii de referinţă. Are efect direct asupra nivelului de trai a familiilor.

Ritmul creşterii economice
Având o fluctuaţie semnificativă, în viaţa cotidiană populaţia se rezumă în a compara variaţiile unor ramuri economice cu cele similare din alte ţări.

Lipsa capitalului în agricultură
Efectele negative ale colectivizării nu au fost corectate cu retrocedarea terenurilor agricole nefinalizate în totalitate. Nu s-a ţinut cont de animalele, echipamentele şi utilajele confiscate, care dea lungul anilor ar fi asigurat agricultorilor nu numai un mijloc de supravieţuire, ci şi o posibilitate de dezvoltare, care în decursul celor 40 de ani ar fi oferit un capital suficient pentru investiţii.

Politica subvenţiilor şi sprijinului
Realizate după modele europene, neadaptate la necesităţile locale, pot prezenta piedici pentru activităţile agriculturii tradiţionale la scară mică în zona montană.

Creşterea preţului energiei
Nu există nicio posibilitate locală de a diminua efectele creşterii preţului combustibililor, iar influenţarea preţului energiei electrice este nesemnificativă. Soluţiile alternative sunt prea puţine.

Prezenţa economiei la negru
Nivelul taxelor şi impozitelor nu este în concordanţă cu facilităţile oferite de apartenenţa la sistemul legalizat, fie de ordin economic fie moral, astfel tentaţia de a ocoli obligaţiile fiscale este mare.

Creşterea suprafeţelor scoase din producţia agricolă
Lipsa echipamentelor necesare, preţul scăzut al produselor agricole primare, îmbătrânirea populaţiei au contribuit în aproape egală măsură la creşterea suprafeţelor scoase din producţia agricolă în zonele mai îndepărtate, greu accesibile sau mai fertile. Fiind de calitate inferioară, aceste terenuri nu intră în vizorul marilor fermieri, ci treptat vor fi recuperate de natură.

Atitudini bancare
Marea majoritate a oamenilor consideră că orice tip de dezvoltare se poate realiza numai din eforturi proprii sau din finanţări nerambursabile. Soluţiile oferite prin liniile de credit nu sunt utilizate, sunt contrare conceptului uzual local.

S - Factori sociali

Îmbătrânirea satelor
Fiind accelerată şi migrarea tinerilor în alte ţări, îmbătrânirea satelor ridică o serie de probleme noi cu care până acum nu s-a confruntat societatea rurală: lipsa serviciilor sociale.

Apariţia forţei de muncă din alte ţări
Muncitorii veniţi din ţările din Asia stârnesc reacţii dușmănoase în rândul localnicilor.

Dezinformarea, distorsionarea informaţiilor
Prezentarea parţială a informaţiilor duce la pierderea credibilităţii, provoacă suspiciuni, presupune teorii conspirative.

Reacţia lentă
Situaţiile de criză (cum a fost şi încă este pandemia cauzată de virusul SARS – COVID 19) necesită intervenţii prompte şi eficiente din partea autorităţilor. Gravitatea bolii cauzate de virus, precum şi timpul lung de aşteptare înaintea demarării oricăror acţiuni au arătat neajunsurile sistemului în faţa situaţiilor asemănătoare, au conturat situaţiile de extrem de vulnerabili în faţa schimbări nefavorabile, dar în acelaşi timp au evidenţiat forţa de protecţie a gospodăriilor familiale mici de subzistenţă.

Calitatea învăţământului
Reforma învăţământului a fost enunţată de foarte multe ori, totuşi încă sunt probleme majore încă nesoluţionate. Aici nu ne referim numai la infrastructura, mediul în care învaţă copii: în acest caz lipsa de fonduri pentru investiţii şi dotări poate fi o scuză reală, dar nu şi acceptabilă. În schimb elaborarea şi implementarea noilor metode de învăţare (dintre care foarte multe sunt deja inventate, verificate şi evaluate la un calificativ foarte ridicat din punctul de vedere al eficienţei) şi care transmit cunoştinţe reale şi utile generaţiilor viitoare nu necesită altceva decât voinţă politică, devotament faţă de principiile declarate şi responsabilitate faţă de viitorul ţării.

Procese demografice
Variaţia în structurile demografice sunt clar defavorabile oricăror tentative de dezvoltare sustenabilă. Îmbătrânirea, migrarea, scăderea natalităţii cu timpul vor cauza sate abandonate, şi acest fenomen s-a făcut deja simţit în unele regiuni. Trebuie intervenit pe mai multe planuri pentru a opri şi a întoarce procesele demografice nefavorabile, începând cu sprijinirea nucleului cel mai important al comunităţi: familia.

Stilul de viaţă
Dacă analizăm numai obiceiurile de consum (câteva dintre ele) se poate distinge o marjă largă de tipuri al consumatorului conştient, care impune o rezistenţă la cumpărarea produselor considerate inutile până la persoanele care îşi închipuie vizitarea mall-urilor ca şi singurul mod de a petrece o după amiază. Populaţia rurală din aria microregiunii

deocamdată nu are acces excesiv la asemenea complexe comerciale, dar se poate observa la generaţia târâră că stilul de viaţă de consumator fără critici este în ascensiune.

Nivelul de satisfacţie
Acest element semnificativ, distinct de nivelul de trai determină creşterea valorii morale a lucrurilor care nu pot fi evaluate în costuri directe: prietenia, liniştea, recunoştinţa, respectul, spiritul de ajutorare.

Religia
Deşi supuse unor atacuri din mai multe direcţii, are rol important în viaţa rurală în păstrarea tradiţiilor. Oamenii locului frecventează lăcaşele de cult cu regularitate, ţin sărbătorile religioase.

Cultura
Are rol important în stăvilirea pătrunderii influenţelor străine de orice tip în comunitatea locală, este un filtru care nu se poate ocoli: ideile noi pot prinde teren ori prin convingere, ori prin discreditarea valorilor culturale acumulate dea lungul secolelor.

Modelul de familie
Familia reprezintă nucleul comunităţii, în mod tradiţional are o forţă mare asupra realizărilor individuale, conferă sprijin şi capital spiritual pentru iniţiativele de dezvoltare. Numărul relativ scăzut al divorţurilor denotă a percepţie conservatoristă a locuitorilor.

Sistemul sanitar
Cu toate eforturile de dezvoltare a sistemului, peste tot apar imperfecţiuni care cauzează defecţiuni majore în funcţionare care la rândul lor aduc la lumină incoerenţa şi ineficienţa măsurilor luate pentru soluţionarea punctuală a problemelor. Eforturile depuse în vederea asigurării personalului medical înalt calificat prin acordarea de locuinţe de serviciu şi alte stimulente pentru medici care se stabilesc sau revin în regiune au adus în ultima vreme îmbunătăţiri în asigurarea serviciilor medicale specializate.

T - Factori tehnologici

Importul şi exportul
În lipsa industriei de prelucrare, ramurile economice sunt orientate spre producţia de materii prime şi servicii. Astfel nu sunt produse care pot fi exportate în vederea obţinerii unui profit rezonabil, în schimb sunt necesare unele bunuri care trebuie importante, realizând astfel o balanţă nefavorabilă pentru această regiune.

Industria de prelucrare
Este mai mult legată de procesarea produselor primare agricole, cum ar fi diferitele tipuri de lactate, produse de panificaţie, berea, precum şi îmbutelierea apei minerale. Prelucrarea primară a masei lemnoase rareori este conectat cu realizarea produselor finite.

Programe de cercetare
În lipsa unei industrii puternice, activităţile de cercetare rămân mai mult teoretice, sau îşi găsesc utilizarea în alte locuri. În ultimii ani au apărut cercetări referitoare la produse alimentare, care pot fi implementate în procesele de prelucrare.

Promovarea inovaţiei
Cu toate că sunt nenumărate programe de finanţare, care impun, pe lângă altele şi promovarea bunelor practici, locuitorii microregiunii sunt mai reticenţi faţă de noile metode inovative.

Sprijin pentru dezvoltare
Fondurile europene şi guvernamentale vin cu multiple soluţii pentru sprijinirea vieţii economice şi sociale, dare marea lor majoritate rămân neutilizate din lipsa cutezanţei, lipsei de încredere şi nivelului relativ scăzut de cunoştinţe legate de accesarea fondurilor.

Transfer de cunoştinţe
Introdusă ca un element nou în procesul de învăţare, pe lângă toate beneficiile aduse în adaptarea şi implementarea noilor idei, accentuează marginalizarea comunicaţiei între generaţii, astfel cunoştinţele tradiţionale (legate de gospodărire sau de natură) sunt pe cale de dispariţie în pofida eforturilor de a le menţine. Este de ştiut că pentru a obţine inovaţie este nevoie de interacţiunea dintre tradiţie şi tehnologia înaltă.

Posibilităţi IT
Reţeaua în general acceptabilă realizată de furnizorii din domeniul comunicaţiilor, precum şi accesarea finanţărilor pentru achiziţionarea echipamentelor IT plasează microregiunea într-o zonă mult mai favorabilă, decât majoritatea zonelor de munte din ţară. Generaţiile tinere utilizează în mod frecvent calculatorul, iar pandemia a forţat pe mulţi din rândul populaţiei adulte să se familiarizeze cu serviciile şi posibilităţile oferite prin canale virtuale.

Infrastructura
Infrastructura rutieră este în momentul de faţă acceptabilă, iar planurile mari de investiţii au ramificări care vor aduce beneficii şi în accelerarea transportului şi în microregiune. Construcţia şi modernizarea drumurilor europene, a autostrăzilor şi a aeroporturilor (la care poate se va adăuga şi modernizarea căilor ferate) vor contribui la accesarea mai rapidă a centrelor economice mari. Distanţa la care se situează cel mai apropiat aeroport este de 150 km.

Nivelul de mecanizare
Efectele colectivizării, ruptura în evoluţia agriculturii tradiţionale din cadrul comunităţilor locale încă se resimt. Chiar şi retrocedarea suprafeţelor agricole, în lipsa utilajelor de prelucrare a însemnat o povară pentru familii. Unii şi-au vândut terenurile, iar alţii, cu greu au început să-şi adune utilajele necesare pentru uşurarea activităţilor şi asigurarea unei eficienţe mai mari.

Produse de calitate
Întoarcerea atenţiei asupra produselor de calitate, realizate în condiţii controlate deschide o nişă pentru întreprinzători. Apar mai multe tipuri de produse, se poate observa pătrunderea cunoştinţelor şi a tehnologiilor noi, utilizarea diferitelor elemente de marketing. Tendinţa de a valorifica produsele de calitate la un preţ foarte ridicat va influenţa volumul vânzărilor şi probabil va cauza şi moderarea preţurilor.

Pădurile şi păşunile
Marea majoritate fiind în proprietate privată sub administrarea composesoratelor, pot deveni rezerva financiară pentru toate tipurile de investiţii realizate de comunităţile locale. Utilizat eficient şi ca resursă naturală, şi ca sursă de contribuţie proprie pentru proiecte de finanţare, pădurile şi păşunile pot avea un rol important în dezvoltarea locală.

E - Factori ecologici

Constrângeri de mediu
Prezenţa celor patru arii protejate Natura 2000 nu are o influenţă pozitivă asupra viaţi şi activităţii localnicilor. Cu toate promisiunile referitoare la subvenţiile oferite din fonduri europene, numai cele de valoare mică sunt puse în practică, şi acelea fiind condiţionate de angajamente care sunt contrare uzului tradiţional de gospodărire.

Resurse regenerabile
În afara unor hidrocentrale de capacitate mică, nu sunt răspândite alte sisteme care produc energie regenerabilă. Înconjurat de munţi, în microregiune energia eoliană nu poate juca un rol important, captarea şi utilizarea energiei solare este deocamdată scumpă. Utilizarea biomasei pentru producerea peleţilor şi a biogazului pot deveni ramuri economice profitabile, dar necesită investiţii substanţiale.

Independenţă ecologică
Multe zone se confruntă cu deşeuri aduse de albia râurilor, sau cu poluaţii ale aerului aduse de vânt de la diferite unităţi industriale. Microregiunea este protejată şi din acest punct de vedere de munţii înconjurători, poluarea apelor se realizează în interiorul microregiunii, astfel problema este una locală, care probabil cu educaţia copiilor şi cu sensibilizarea adulţilor cu timpul va scădea din amploare.

Deşeuri
În lipsa industriei deşeurile comunale prezintă o problemă ecologică, colectarea selectivă fiind soluţionată în parte. Tot aici intră poluarea pădurilor prin prelucrarea primară a mesei lemnoase (poluarea apelor cu rumeguş, abandonarea masei verzi nevaloroase) şi contaminarea apei freatice cu gunoiul de grajd. Arderea resturilor vegetale (care uneori cauzează aprinderea zonelor cu turbă) necesită reglementări şi măsuri mai aspre de sancţionare şi în paralel măsuri de prevenire şi educare a locuitorilor.

Atitudinea conştientă
Este nevoie de un proces lung pentru conştientizarea şi sensibilizarea ecologică a oamenilor, care atrage atenţia locuitorilor asupra valorilor care îi înconjoară, de vulnerabilitatea acestora faţă de intervenţiile umane şi de multiplele beneficii asupra utilizării sau chiar valorificării durabile a peisajului nealterat.

Pagube produse de animale sălbatice
Protejarea animalelor sălbatice a dus la răspândirea excesivă a urşilor, care conduce la nenumărate intercalări cu activitatea umană, de la distrugerea plantelor cultivate şi uciderea animalelor domestice, uneori finalizate chiar cu rănirea persoanelor. Obţinerea despăgubirilor necesită o procedură birocratică anevoioasă, care durează mai multe luni şi despăgubirea nu este în concordanţă cu mărimea pagubei cauzate. În cazul atacurilor asupra persoanelor nu se acordă nicio despăgubire. Eforturile autorităţilor locale şi judeţene nu mulţumesc locuitorii, iar aşteptările locuitorilor nu-i mulţumesc pe biologi.

Inundaţii şi secetă
Schimbările climatice cauzează evenimente nefavorabile pentru agricultură. Sunt demersuri în planificarea şi construirea sistemelor de irigare şi protecţie împotriva viiturilor. De asemeni sunt importante previziunile privind măsurile de reducere a efectelor secetei, tot mai des frecvente în microregiune.

Rezerva de apă
Microregiunea abundă în ape curgătoare, şi sunt o mulţime de izvoare de ape minerale cu efecte terapeutice. Protejarea şi utilizarea durabilă a acestor resurse care devin din ce în ce mai importante trebuie să fie o prioritate dar şi o necesitate internă.

Modificarea climei
Denumit în mod tradiţional punctul cel mai friguros al ţării, în ultima perioada şi în judeţul Harghita se fac simţite schimbările în perioada şi durata anotimpurilor. Se observă o decalare destul de accentuată a verii şi a iernii, perioadele ploioase sunt mai abundente, căldura persistă mai mult. Numărul ridicat al zilelor în care ceaţa ascunde razele solare, inversiunea temperaturii în depresiune au o influenţă negativă asupra stării psihice a populaţiei.

Agricultura ecologică
Practicată din ce în ce mai intens, încă se confruntă cu saturaţia solului cu elemente chimice rezultate din folosirea excesivă a fertilizatoarelor şi amendamentelor. Produsele ecologice încă nu şi-au găsit loc de desfacere pe piaţa locală, fiind valorificate în cantităţi mici.

Organizaţiile de mediu
Organizaţiile mari, cu putere de lobby intens, care militează cu vehemenţă pentru protecţia mediului şi restrângerea cât mai drastică a oricăror activităţi umane în natură cauzează

conflicte locale prin promovarea unor proiecte de legi care inhibă sau interzice activităţile tradiţionale din agricultură.

L - Factori legali

Înfiinţarea întreprinderilor, cadrul juridic, constrângeri

Toate eforturile de a înălbi pe cât posibil economia la negru se împotmolesc în birocraţia obligaţiilor financiare pe care trebuie să îndeplinească un întreprinzător. Este nevoie de simplificarea proceselor de pornire a afacerilor, asigurarea siguranţei în primii ani şi de stabilirea clară a obligaţiilor fiscale care revin în urma oricăror activităţi economice.

Protecţia consumatorilor

Nu funcţionează ca atare, agenţiile nu intervin în urma sesizărilor venite din partea consumatorilor: verifică întreprinderile după un program intern stabilit, caută şi găsesc abateri şi dau amenzi sau purced la închiderea activităţii.

Taxe vamale

Nefiind produse finite care pot fi valorificate pe piaţa externă, atenţia ar trebui orientată către protecţia produselor agricole de bază precum laptele, cartoful, etc. În lipsa intervenţiilor de protecţie producţia locală intră în concurenţă cu cea importată, care are un preţ mai avantajos datorită subvenţiilor aplicate în alte ţări şi a calităţii de multe ori mai precare pe care le comportă aceste produse importate.

Proprietatea privată

Nu este respectată în totalitate, culturile mai îndepărtate sunt de multe ori compromise, deteriorate, furate. Păşunile, pădurile sunt deteriorate de ATV-uri şi motociclete, care distrug vegetaţia, erodează solul şi cauzează răni ale peisajului, fără teama răspunderii în faţa legii. O altă problemă o reprezintă colectarea fructelor de pădure şi a ciupercilor de persoane neavizate, fără acordul proprietarilor.

Sprijinirea mediului de afaceri

Asigurarea funcţionării unei afaceri – pe lângă cunoştinţele legate strict de meserie – necesită aptitudini manageriale care de multe ori lipsesc la antreprenorii locali. Cu toate că se pricep la realizarea unui produs de bună calitate, valorificarea şi contabilizarea pun la încercare capacităţile lor. Este nevoie de un sistem de consultanţă care să funcţioneze ca o reţea şi să asigure la un preţ modic servicii elementare de sprijinire în menţinerea şi dezvoltarea întreprinderilor.

Politicile de ocupare a forţei de muncă şi servicii sociale

Trebuie făcută o distincţie clară între statutul de angajat şi asigurat social în sensul cuantumului de remuneraţie obţinută. Câtă vreme ajutorul social şi salariul minim sunt de nivel asemănător, căutarea unui loc de muncă nu va fi o cale urmată de mulţi care se folosesc doar de avantajele asigurărilor de diferite tipuri.

Autonomie locală

Situat în centrul discuțiilor politice polemizate, ar putea aduce avantaje în viața economică locală, iar necesitatea de a găsi soluții eficiente și utilizabile pe scară mică cu siguranță ar aduce un dinamism în comunitățile locale.

Obiectiv general, obiective specifice, idei de proiecte

În urma analizelor realizate, pe baza interviurilor şi ţinând cont evaluarea factorilor interni şi externi care influenţează viaţa economico-socială a microregiunii, se conturează o viziune a unei zone prospere, care foloseşte de resursele endogene pentru ridicarea nivelului de trai şi a calităţii vieţii.

Obiectiv general: Asigurarea unui spaţiu de locuit sănătos, bine înrădăcinat în mediul natural şi tradiţional, care este capabil să utilizeze în mod sustenabil valorile proprii în vederea creşterii nivelului de trai şi a calităţii vieţii.

În vederea realizării acestui obiectiv general, se stabilesc patru obiective specifice

1. Întărirea sentimentului siguranţei locuitorilor în toate activităţile
2. Creşterea forţei economice a microregiunii
3. Educaţia tinerilor şi a adulţilor
4. Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos

Motivele alegerii acestor priorităţi rezultă din direcţia în care comunitatea doreşte să se dezvolte, dorinţă exprimată în cadrul întâlnirilor, respectiv dezvoltării pe bază de proiecte cu valori relativ mici care se adresează unui număr mare de beneficiari, ce îşi propun promovarea de acţiuni inovative, pentru protecţia mediului şi care să încurajeze formele asociative. Această abordare va asigura dezvoltarea armonioasă a microregiunii şi de beneficiile proiectelor se va bucura un număr mare de locuitori.

Obiectiv specific	Denumirea proiectului
Întărirea sentimentului siguranţei locuitorilor în toate activităţile	Alimentare cu gaz metan
	Alimentare cu apă şi canalizare
	Construire trotuar pietonal
	Asfaltare străzi
	Păstrarea imaginii tradiţionale a satelor
	Modernizarea drumurilor forestiere
	Dotarea echipajelor voluntare ISU
	Construire staţii de reîncărcare maşini electrice
	Realizare sistem de supraveghere a localităţilor şi a principalelor căi de acces
Creşterea forţei economice a microregiunii	Centru colectare şi prelucrare a laptelui
	Lanţ scurt de aprovizionare
	Exploatarea lemnului şi a produselor nelemnoase
	Punct de sacrificare
	Farm shop
	Plante medicinale şi fructe de pădure
	Sprijinirea anteprenoriatului
	Rural digital hub
Educaţia tinerilor şi a adulţilor	Dezvoltarea competitivităţii
	Accelerator de afaceri
	Diversificarea serviciilor turistice
	Dezvoltarea liceului ”Tivai Nagy Imre”
	Tabere
	Piste de bicicletă

Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos	Drumuri tematice
	Îngrijirea mediului
	Identitate microregională
	Zone picnic
	Camping
	Ferme de prezentare
	Sport pentru tineret
	Servicii turistice
	Centre de echitaţie
	Amenajarea izvoarelor de apă minerală şi a băilor tradiţionale
	Gherete şi poteci suspendate pentru observarea naturii

Având în vedere demersurile făcute în vederea realizării zonei metropolitane, se propune ca la stabilirea obiectivelor să se ţină cont şi de aspectele de dezvoltare socio-economică a microregiunii, iar ideile de proiect propuse să fie reanalizate din prisma noilor posibilităţi. Apariţia fondurilor specifice accesibile pentru această formă de cooperare, extinderea eligibilităţii în mai multe domenii pentru localităţile care doresc implementarea în comun a dezvoltărilor locale este o şansă mare pentru investiţiile infrastructurale mari îndeosebi în domeniul transportului, dar sunt posibilităţi pentru înfiinţarea unităţilor de procesare a produselor agroalimentare, dezvoltarea turismului şi a serviciilor sociale.

Întărirea sentimentului siguranței locuitorilor în toate activitățile

Obiectivul specific al intervenţiilor este îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă prin ridicarea confortului, oferirea sentimentului de siguranţă pentru populaţia locală, şi contribuie la dezvoltări infrastructurală de scară mică sau medie. Aceste intervenţii sunt cuprinse aproape în totalitate în planurile locale ale comunelor din microregiune, şi chiar dacă unele sunt considerate ca planuri locale, considerăm că importanţa acordată de reprezentanţii comunelor conferă acestor idei greutatea necesară pentru a fi incluse întro strategie microregională.

1. Alimentare cu gaz metan

Prin fondurile gestionate de Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene deja sunt proiecte care au fost contractate, dar majoritatea comunelor, mai ales cele periferice încă se confruntă că lipsa furnizării gazului metan. Eforturile reprezentanţilor locali şi a celor judeţene se concretizează în alte proiecte importante pentru microregiune, care încă sunt etape premergătoare.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene - PNRR
Responsabil: Comuna Sânsimion, Comuna Sântimbru

2. Alimentare cu apă şi canalizare

Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene prin Pilonul I. al Planului Naţional de Redresare şi Reziliență, numită *Tranziția verde*, urmărește o alocare semnificativă pentru mediul înconjurător, incluzând componente pentru gestionarea apei: apa curentă şi canalizarea. Este un pas important în reducerea poluării apelor curgătoare şi a protecţiei habitatelor pentru animale acvatice. Tot aici trebuie amintită importanţa intervenţiilor pentru combaterea efectelor inundaţiilor şi a secetei, pentru care deja este demarată realizarea unui plan sub îndrumarea compartimentului de specialitate din cadrul Consiliului Judeţean Harghita. Trebuie avută în vedere includerea în acest plan tuturor cursurilor de

apă de-a lungul râului Olt (pârâurilor Fişag, Nagyos, Vermed, Asău) respectiv Casin pentru diminuarea forţei apelor cu ocazia perioadelor cu precipitaţii şi diminuarea efectelor cauzate de secetă.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR
Responsabil: Comuna Leliceni,

3. Construire trotuar pietonal

Având în vedere că majoritatea localităţilor din microregiune sunt străbătute de drumuri cu un trafic intens, construirea trotuarelor pentru siguranţa pietonilor este o prioritate în multe localităţi. În funcţie de spaţiile care pot fi utilizate pentru realizarea infrastructurii acestea pot constitui segmente din drumuri tematice, piste de biciclete, oferind multiple utilizări.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS
Responsabil: Comuna Sânmartin

4. Asfaltare străzi

Asfaltarea străzilor constituie o problemă locală a comunei, dar realizarea unei accesibilităţi mai sigure pe străzile secundare a satelor poate oferi variante optime pentru bicicliști pentru evitarea traficului intens.
Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii şi 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR
Responsabil: Comuna Leliceni, Comuna Tuşnad

5. Păstrarea imaginii tradiţionale a satelor

Ideea de proiect este preluată din strategia elaborată pentru perioada anterioară. Are ca scop păstrarea arhitecturii specifice excepţionale din Ciucul de Jos prin întreţinere, reabilitarea, restaurarea, dotarea, modernizarea şi promovarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local, cu un potenţial foarte mare pentru valorificarea acestora şi în domeniul turismului. Activitatea poate consta din:

- Lucrări construcţii-montaj, cu păstrarea aspectului original al clădirii;
- Renovarea/reabilitarea unor clădiri vechi al căror aspect a fost stricat sau reabilitarea, renovarea, dotarea de spaţii care păstrează caracteristicile patrimoniului construit tradiţional, autentic;
- Mutarea şi reconstrucţia clădirilor vechi pe un amplasament nou (case, șure, etc.);
- Renovarea faţadei unei clădiri;
- Schimbarea funcţiei clădirilor, ca de exemplu casa în casă prezentare colecţii muzeale, șura pentru alte activităţi economice sau pentru locuit;
- Mărirea gradului de confort al unei clădiri (alimentare apă, canalizare, anexe în cazul în care clădirea nu dispune), modernizarea utilităţilor, sau înlocuirea utilităţilor cu unele cu un impact mai scăzut asupra mediului înconjurător;
- Renovare/restaurare, modificare porţi, garduri.

Este binevenită organizarea acţiunilor de promovare şi marketing (elaborare plan de promovare, site de promovare, participare la târguri de profil, achiziţia şi montarea de panouri) pentru popularizarea şi conştientizarea investiţiilor realizate, includerea lor în ”Drumul monumentelor” – care poate deveni un drum tematic în Microregiunea Ciucul de Jos, având ca puncte de vizită monumente, muzee din zonă.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii şi 4 Realizarea unui mediu reconfortant și sănătos

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER

Responsabil: Asociaţia Microregională „Alcsík”

6. Modernizarea drumurilor forestiere

Modernizarea drumurilor forestiere înlătură tasarea terenurilor agricole la ocolirea zonelor noroioase, elimină apariţia denivelărilor cauzate de utilaje grele care pot deraia cursurile apelor şi sunt accesibile pentru biciclişti pentru evitarea traficului intens.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS.
Responsabil: Comuna Leliceni, Comuna Tuşnad

7. Dotarea echipajelor voluntare ISU

Toate satele mai mari din comunele mircroregiunii dispun de servicii voluntare de intervenţie în situaţii de urgenţă. Echiparea şi dotarea lor depăşeşte de multe ori posibilităţile organizaţiilor proprii, dat fiind faptul preţul ridicat al echipamentelor speciale de protecţie şi multiplele cauze prin care acestea pot fi deteriorate. Dotarea achiziţionată din multiple fonduri (Programele Consiliului Judeţean Harghita, LEADER, proiecte transnaţionale) se uzează moral şi nu mai conferă siguranţa necesară intervenţiilor periculoase, astfel periodic trebuie reînnoită. Prin Planul Naţional de Redresare şi Reziliență, Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene urmează să aloce fonduri de reziliență pentru societatea civilă prin Pilonul V. Sănătate şi reziliență economică, socială şi instituţională.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, LEADER.
Responsabil: Oraşul Băile Tuşnad

8. Construire staţii de reîncărcare maşini electrice

Odată cu apariţia din ce în ce mai frecventă a autovehiculelor electrice, şi având în vedere şi sprijinul substanţial oferit de programul de reînnoire a parcului auto a populaţiei, prezenţa staţiilor de reîncărcare este o necesitate recentă care se poate exploata în mai multe feluri în beneficiul economiei locale. Punctele de reîncărcare asigură o mobilitate mai accentuată şi pentru turişti veniţi cu autovehicule electrice, astfel pot avea cutezanţa de a descoperi mai profund oferta turistică locală, fără teama de a rămâne blocat pe marginea drumului.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministrul Economiei, Antreprenoriatului şi Turismului prin programe de relansare economică adresată sectorului anteprenorial şi Administraţia Fondului de Mediu pentru solicitanţi publici.
Responsabil: Oraşul Băile Tuşnad

9. Realizare sistemului de supraveghere a localităţilor şi a principalelor căi de acces

Montarea sistemelor de supraveghere în centrul localităţilor, precum şi la principalele căi de acces este evocat din ce în ce mai des printre priorităţile activităţilor menite să asigure siguranţa locuitorilor. Pe lângă faptul că se pot detecta evenimente care au cauzat pagube materiale (furturi sau deteriorări) fie comunităţii, fie persoanelor, gospodăriilor individuale, are un rol important şi în stoparea poluării mediului înconjurător. Prin camere montate pe străzile de ieşire din localităţi se pot identifica indivizii care transportă şi debarasează gunoaie şi deşeuri nereciclabile în şanţuri sau în albia râurilor. Sistemele legate în circuit oferă o imagine clară care se poate păstra un timp îndelungat şi analiza în cazul unor suspiciuni de fraude.
Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii şi 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER
Responsabil: Comuna Leliceni

Creşterea forţei economice a microregiunii

10. Centru colectare şi prelucrare a laptelui

Idee de proiect păstrată din strategia anterioară. În cursul analizei cauzelor şi eventualelor beneficii s-a evidenţiat că deja există exemple de bune practici în regiune în acest domeniu, precum şi know-how accesibil, sunt experţi care sunt capabili şi vor să vină în ajutorul unei iniţiative hotărâte.

Scopul intervenţiei este de a iniţia formarea unei cooperări între producători în vederea colectării şi valorificării laptelui. Pe parcursul formării structurii de cooperare va reieşi foarte repede dacă este necesară şi posibilă, şi prelucrarea laptelui în cadrul microregiunii sau este mai eficientă realizarea unui parteneriat cu unităţile deja existente din afara microregiunii. Pe baza experienţelor cooperativelor care deja funcţionează în judeţ, se poate opta şi pentru realizarea unuia sau cel mult a două tipuri de produse, restul laptelui fiind prelucrat în unităţile partenere, iar desfacerea produselor se va realiza prin vânzare şi schimb. În afara investiţiilor fizice, intervenţia necesită o amplă activitate de animare a producătorilor în vederea cooperării, respectiv campanie accentuată de marketing pentru produsele care urmează să fie realizate.

Centrul de colectare/procesare poate funcţiona într-un spaţiu de minim 80 m^2, renovat, modernizat şi amenajat astfel încât să respecte normele de igienă sanitară. Trebuie amenajate următoarele spaţii:

- Vestiar pentru personal,
- Tanc colector cu răcire,
- Zonă de analiză a materiei prime şi a produsului finit,
- Depozite pentru materiale auxiliare (sare, cheag, ambalaje),
- Zonă de procesare,
- Zonă de ambalare,
- Cameră de stocare pentru produse finite, maturator.

Centrul de procesare poate servi şi drept loc de practică pentru elevii şcolilor tehnice, unde aceştia pot însuşi cunoştinţele legate de prelucrarea laptelui.

Contribuie şi la obiectivul specific 3 Educaţia tinerilor şi a adulţilor.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR Pilonul III. Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 4. Învăţământ dual, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER

Responsabil: Comuna Sântimbru, Comuna Sânmartin, Comuna Plăieşii de Jos

11. Lanţ scurt de aprovizionare

Listarea produselor locale a evidenţiat necesitatea reluării ideii de valorificarea produselor agro-alimentare prin lanţ scurt de aprovizionare, venind în ajutorul multor întreprinzători locali, care-şi caută un loc sigur de prezentare şi desfacere. Intervenţia are ca scop principal comercializarea produselor existente în zonă de la fermier/producător la consumator prin implicarea unui număr cât mai redus de intermediari.

Este un concept benefic atât în rândul fermierilor, cât şi al consumatorilor, prin cererea consumatorilor pentru produse „locale", care au o proveniență certă, împreună cu nevoia producătorilor de a adăuga valoare producţiei şi comercializării propriilor bunuri agricole, canalele scurte de distribuţie facilitează interacţiunea între consumatori şi producători. Ele permit stabilirea unor relaţii de încredere şi trasabilitatea imediată a produselor pentru consumatori, oferind, de asemenea, un nivel elementar de suveranitate alimentară.

Coşul de produse de fermă are ca obiectiv principal transformarea consumatorului într-un partener responsabil, capabil să încurajeze agricultura tradiţională, locală şi regională.

Intervenţia măreşte şansele pentru certificarea fermelor în agricultură ecologică, cu o ofertă bio de o varietate bogată: fructe şi sucuri de fructe, legume, produse lactate, produse din carne, miere şi produse apicole, plante medicinale, şi plante pentru condimente, paste făinoase de casă, etc.

Intervenţia presupune următoarele activităţi:

- realizarea parteneriatului pentru consolidarea pieţelor de alimente locale
- identificarea producătorilor şi a produselor
- identificarea cumpărătorilor şi a nevoilor
- formarea echipei de program
- analize, control şi monitoring pentru posibilităţi continue de dezvoltare
- asigurarea trasabilităţii produselor din carne şi lapte de la nutreţuri până la produse prelucrate
- cuprinderea lanţului scurt în ofertele de turism, crearea legăturii dintre turism şi lanţul format

Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Ciucsângeorgiu

12. Exploatarea lemnului şi produselor nelemnoase

Scopul principal al intervenţiei era exploatarea, utilizarea, procesarea, conservarea produselor nelemnoase – ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale, plante aromatice şi de condimente. În ultima vreme se pune un accent deosebit şi pe prelucrarea masei lemnoase provenite din fondul forestier propriu, care de multă ori este valorificată imediat după tăiere. Pe lângă prelucrarea primară mai este nevoie şi de asigurarea materiei prime pentru diferite meşteşuguri practicate în microregiune, astfel domeniul intervenţiei nu numai că se păstrează din strategia precedentă, dar se şi extinde în direcţia prelucrării lemnului în materie primă pentru tâmplărie, dulgherie, etc. Prelucrarea în continuare a materialului lemnos intră sub acoperirea intervenţiei adresate sprijinirii anteprenoriatului. În prezent fructele de pădure si ciupercile din flora spontană sunt duse la export aproape în totalitate, sub formă de materii prime, neprocesate. Valorificarea acestora ar trebui orientată şi către piaţa internă. Produsele forestiere nelemnoase, cu referire la fructele de pădure şi la ciuperci, se pot valorifica în stare proaspătă, refrigerată, deshidratată sau prelucrată. În stare proaspătă trebuie sa fie comercializate cu ambalaj. Compoziţia chimică a multora dintre produsele forestiere nelemnoase vegetale se caracterizează prin conţinut ridicat în apă şi prezenţa componentelor nutritive (protide, lipide, glucide). De aceea pentru a nu se degrada şi a nu-şi pierde din calităţi, multe dintre aceste produse trebuie prelucrate imediat după recoltare. Este nevoie de parteneriate, asocieri pentru a înfiinţa unităţi de procesare, fie pentru congelare, fie pentru deshidratare, şi împachetare, sau prelucrate în formă de gem, sirop, etc.

Masa lemnoasă trebuie uscată, tăiată şi păstrată în condiţii cât mai optime, pentru a oferi meşteşugarilor materie primă de bună calitate, la un preţ competitiv.

Intervenţia presupune următoarele activităţi:

- Realizare de parteneriate, asocieri care organizează culesul fructelor de pădure şi a ciupercilor, înfiinţează unităţi de procesare pentru congelare, deshidratare şi împachetare,
- Investiţii în fabrici de prelucrare a masei lemnoase pentru a le adăuga valoare şi a acoperi cererea, respectiv permanentizarea ofertei,
- Realizarea colaborării între proprietarii publici şi privaţi de pădure, composesorate pentru a putea realiza producţii şi investiţii mai mari.

Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul I Tranziţie verde, componenta 2 Păduri, perdele forestiere şi biodiversitate, respectiv Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Cozmeni

13. Punct de sacrificare

Chiar dacă încercările nu au dat un rezultate satisfăcătoare până acum, numărul mare al gospodarilor care se ocupă cu creşterea animalelor pentru producţia de carne impune necesitatea reluării ideii. Cu mai multe puncte mici de sacrificare, plasate în localităţile unde, pe lângă numărul mare al efectivului de animale, obiceiurile de colaborare sunt tradiţionale, respectiv sprijinirea sectorului anteprenorial în prepararea produselor proaspete şi prelucrate din carne, se pot obţine efecte secundare economice substanţiale.
Scopul programului este realizarea producţiei produselor locale de înaltă calitate din şi valorificarea efectivului de animale pe piaţa locală
Programul vizează înfiinţarea unuia sau a mai multor puncte mici de sacrificare pentru animalele din regiunea Ciucului de Jos, care oferă cadru legal pentru sacrificarea animalele crescute în gospodării individuale, conform normelor de igienă şi protecţia animalelor. Majoritatea animalelor este valorificată către comercianţi prin intermediari, la preţuri mici, ceea ce dezavantajează clar populaţia locală. Punctul de sacrificare va avea două funcţii: asigură intrarea produselor din carne în circuitul alimentar (ştampila ovală permite prelucrarea şi valorificarea prin magazine sau restaurante), respectiv prelucrează şi valorifică direct animalele cumpărate de la gospodari. Ambele funcţii au ca rezultat principal plasarea produselor din carne, provenite de la animalele crescute în microregiune în unităţile comerciale locale, pot participa la implementarea trasabilităţii produselor şi pot utiliza reţete tradiţionale, asigurând astfel apariţia unor game de produse locale.
Prin asigurarea posibilităţii de valorificare a cărnii pe piaţa locală, se va stimula atât procesul de creştere a animalelor, cât şi cea de prelucrare. Vor apăra noi întreprinzători care prelucrează carnea şi procesează produse tradiţionale, dar prin preluarea animalelor şi punctul de sacrificare va dezvolta acest segment, asigurând o concurenţă sănătoasă ceea ce va duce în final la ridicarea calităţii produselor. Pieţele de desfacere în prima fază vor fi cele locale, însă în fazele mai avansate se vor extinde şi spre marile oraşe ale ţării. Produsele vor fi promovate ca produse locale, şi se va căuta posibilitatea realizării unui brand local.
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Ciucsângeorgiu

14. Farm shop

Scopul acestui program este dezvoltarea unui spaţiu de prezentare şi comercializare a produselor locale din zona Ciucului de Jos în vederea sprijinirii producătorilor locali.

În prezent în Microregiunea Alcsík nu există un centru de prezentare şi valorificare a produselor locale, iar pe distanţa Băile Tuşnad – Gheorgheni, nu există un popas turistic care să deservească turiştii aflaţi în zonă sau care tranzitează microregiunea.
Programul presupune dezvoltarea infrastructurii pe terenul extravilan al Comunei Sântimbru aflat în zona porţii Akó, respectiv: lucrări de amenajare a zonei; racordare la utilităţi (apă potabilă, canalizare, electricitate); lucrări de construcţie a imobilelor aferente centrului: magazin de prezentare şi comercializare produse locale, parcări auto care să permită şi parcarea autocarelor, grupuri sanitare şi spaţii dedicate organizării evenimentelor. Lucrările de construcţie a magazinului vor ţine cont de legislaţia în vigoare aferentă domeniului de activitate precum şi de nevoile existente în zonă (numărul de producători locali, numărul produselor care urmează să fie comercializate). Lucrările de construcţie şi amenajare vor respecta stilul arhitectural specific microregiunii. Pe lângă magazinul propriu-zis, centrul dezvoltat va avea şi rol de informare şi promovare turistică.
În contextul comercializării produselor trebuie avut în vedere faptul, că pandemia a contribuit în mod semnificativ la răspândirea comerţului on-line şi în zonele rurale ale României, implicit şi pe teritoriul microregiunii. Cu toate că toţi nutrim speranţa că multe din constrângerile aduse în vederea diminuării contactelor personale în activităţile cotidiene vor fi eliminate, şi viaţa îşi va recăpăta cursul normal, putem preconiza că avantajele cumpărării on-line, odată încercate şi considerate sigure, vor crea perspective mai bune acestei metode de valorificare decât am fi preconizat anterior. Astfel considerăm ca fiind oportună încercarea valorificării produselor magazinului Farmshop şi în spaţiul virtual, pentru care deja sunt elaborate mai multe metode, trebuie doar aplicat cel mai la îndemână pentru personalul care se ocupă de această activitate. Dacă ne gândim la numeroasele încercări întâlnite în media socială, prin care unii producători îşi promovează şi încearcă să-şi valorifice singuri produsul, chiar dacă această activitate depăşeşte limita legală şi astfel individul riscă să păşească în zona economiei gri, Farmshop-ul are avantajul funcţionării autorizate, având toate produsele deja introduse în mod legal în circuitul comercial, cu origine controlată şi cu producători autorizaţi. Desigur, această activitate poate fi preluată şi de un întreprinzător, ori există posibilitatea realizării unei cooperări care să implice şi producătorii care nu au posibilitatea să comercializeze produsele în Farmshop,

datorită caracterului perisabil sau necesității a unor condiții speciale de păstrare. (de exemplu carne proaspătă, lactate sau unele brânzeturi cu termen scurt de calitate, cum ar fi caşul sau urda). În asemenea cazuri platforma on-line va realiza doar promovarea produsului, cumpărătorii vor lua legătura cu producătorii prin datele de contact date de site-ul realizat pentru valorificare on-line şi vor stabili condițiile de preluare şi plată în mod individual. Este binevenită studierea cazurilor de bune practici în acest domeniu, pentru că întotdeauna cea mai avantajoasă soluție este cea care combină elemente din practicile deja utilizate, şi adaptate la necesitățile locale.

Principalele rezultate ale programului:

- un popas turistic cu toate dotările (parcare, grupuri sanitare) dezvoltat;
- un centru de prezentare şi valorificare a produselor locale dezvoltat;
- minim două locuri de muncă nou create.

După finalizarea lucrărilor de dezvoltare al infrastructurii coordonatorul va lansa apel către societăți comerciale în vederea închirierii spațiilor create precum şi pentru asigurarea funcționării centrului. Aspectele legate de sustenabilitatea centrului vor fi reglementate prin contractul de concesiune. În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu toți partenerii de la nivelul microregiunii. După finalizare lucrărilor şi închirierea spațiilor se va pune accent pe promovarea centrului dezvoltat (de exemplu prin unitățile turistice de la nivelul microregiunii).
Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.
Posibilități de obținere finanțare: Ministerul Investițiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Asociația Microregională „Alcsík”

15. Plante medicinale şi fructe de pădure

Produsele realizate din plantele medicinale culese de pe suprafeţele nepoluate pot avea o valorificare foarte eficientă cu puţine investiţii. Este un segment economic care până acum nu a fost exploatat la adevărata valoare. Scopul programului este înfiinţarea unei ferme model pentru producţia plantelor medicinale şi pentru condimente.

Plantele medicinale pot fi o sursă de venit pentru familiile din mediul rural şi nu numai. Zona Ciucului de Jos este bogată în plante medicinale şi aromatice sălbatice, astfel se poate organiza culegerea lor. O altă posibilitate o reprezintă producerea acestora. Cultivarea plantelor medicinale este profitabilă chiar şi pe suprafeţe mici de teren. Succesul afacerii depinde de metodele de uscare şi ambalare a ierburilor tămăduitoare, precum şi gândirea unui sistem eficient de valorificare a producţiei, a prezenţei pe pieţe locale din regiune, a contactării magazinelor naturiste din zonă, şi a utilizării metodelor de vânzări on-line. Producţia (constând din colectare din mediul natural sau cultivare pe parcele în sisteme ecologice), respectiv prelucrarea (uscare, liofilizare, tratare termică, ambalare) poate fi separată de promovare şi valorificare, care poate fi realizată şi de alţi întreprinzători care au o experienţă mai mare. Produsele pot fi comercializate şi prin intermediul Farmshop-ului prezentat în proiectul anterior. Activitatea de culegere/adunare a plantelor medicinale poate contribui la ocuparea grupurilor marginalizate, prin utilizarea posibilităţii organizării activităţilor într-o întreprindere socială constituită pe baza Legii 219/2015.

Intervenţia necesită următoarele activităţi:

- Strângerea cunoştinţelor în domeniul producţiei, a prelucrării/conservării, şi a marketingului plantelor medicinale şi a ierburilor pentru condimente;
- elaborarea unui plan de afaceri, şi unui proiect în domeniu;
- înfiinţarea unei ferme model pentru adunare/cultivare pe parcelă mică a plantelor medicinale.
- cooperarea în vederea promovării legate de această activitate şi identificarea clienţilor finali, posibilităţile aderării în lanţul scurt de aprovizionare.

Contribuie şi la obiectivul specific 4 Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Cozmeni, Asociaţia Microregională „Alcsík”.

16. Sprijinirea anteprenoriatului

Ideea sprijinirii economiei a fost susţinută de toţi interlocutorii la realizarea strategiei de dezvoltare. Asigurarea unui incubator de afaceri unde să-şi desfăşoară activitatea firmele noi sau cele existente este tema intervenţiei denumite Rural digital hub. De multe ori însă este nevoie de mai mult decât un spaţiu, încurajarea, îndrumarea şi susţinerea morală a întreprinzătorilor este necesară atunci când încep să pună o idee (care poate fi riscantă şi ridică multe întrebări) în practică.

În acest context se ridică şi problema asigurării facilităţilor pentru tineri.

Sprijinirea antreprenorialului trebuie asigurată din mai multe direcţii:

- Asigurarea unui forum periodic, în care cei care au idei mai îndrăzneţe, dar le lipseşte curajul să-şi caute susţinători, parteneri sau colaboratori (asemănător proiectelor de cooperare internaţională, dar realizată la scară microregională) poate asigura pornirea unei afaceri de succes.
- Prezentarea bunelor practici, utilizarea cunoştinţelor cu care unii s-au întâlnit în altă parte, idei primite în cursul vizitelor la localităţile înfrăţite din alte ţări: toate sunt izvoare bogate de ide, care trebuie puse în comun, discutate în detaliu din prisma posibilităţilor locale, pentru că numai astfel se poate deveni o iniţiativă de succes un răspuns la nevoile proprii.
- Asigurarea posibilităţilor de învăţare, organizare de cursuri de perfecţionare în domenii adiacente (marketing, comunicaţie, stiluri de conducere, etc.), informare şi prezentare de soluţii noi.
- Organizare de excursii pentru vizitarea bunelor practici în ţară şi peste hotare, includerea întreprinzătorilor în delegaţiile în cazul vizitelor realizate la localităţile înfrăţite, animarea cooperării economice odată cu realizarea întâlnirilor protocolare. În afara întâlnirilor protocolare se pot organiza vizite specifice şi în regiunile învecinate în vederea schimbului de experienţă în domenii deficitare. Această activitate poate deveni mai eficientă datorită similitudinii punctelor de pornire, a conjuncturii şi de cele mai ori şi a posibilităţilor.

Contribuie şi la obiectivul specific 3 Educaţia tinerilor şi a adulţilor.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri şi 4 România educată – învăţământ dual, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Sânsimion

17. Rural digital hub

Oferă atât servicii, cât şi spaţii fizice pentru a satisface nevoile întreprinderilor şi comunităţilor rurale şi îi ajută să beneficieze de toate oportunităţile oferite de transformarea digitală.

Tipuri de soluţii oferite:

- spaţii fizice pentru afaceri,
- spaţii fizice pentru comunitate,
- servicii pentru afaceri
- servicii pentru comunităţile rurale

Aceste spaţii pot oferi îmbunătăţiri/facilităţi pentru persoanele care derulează deja o afacere în zona rurală locală şi/sau să permită mai multor persoane să demareze o afacere în incubator sau lucrând de la distanţă. Toate acestea oferă beneficii pentru zonele rurale prin dezvoltarea activităţii economice locale şi reducând „naveta".

Acest tip de intervenţie va contribui la stabilizarea populaţiei şi stoparea migrării în mediul urban şi în străinătate. Acest aspect este şi mai important dacă ne gândim la posibilitatea atragerii tinerilor care deja se află în străinătate datorită studiilor sau a oportunităţilor de muncă, indiferent dacă sunt ale lor sau ale părinţilor. Cu toate că sunt eforturi la nivel naţional pentru a sprijini tinerii să se repatrieze şi să-şi dezvolte propriile afaceri, asigurarea unui cadru este un sprijin considerabil, care poate are cel mai important efect în prima fază, la luarea deciziei de a porni o afacere în mediul rural de proveniență. Aşa cum s-a precizat şi la ideea precedentă de proiect, la cursuri de formare sau la schimburi de experienţe participarea tinerilor este binevenită, iniţiativele lor trebuie încurajate, iar în cazul în care nesiguranţa îngreunează implementarea ideii sau lipseşte spiritul antreprenorial, trebuie căutate parteneriate locale care să le sprijine (moral şi fizic, dacă este nevoie) primii paşi.

Contribuie şi la obiectivul specific 1 Întărirea sentimentului siguranţei locuitorilor în toate activităţile şi 3 Educaţia tinerilor şi a adulţilor.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul II. Transformarea digitală, componenta 2 România educată – digitalizarea educaţiei, respectiv Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Sânsimion

Educaţia tinerilor şi a adulţilor

18. Dezvoltarea competitivităţii

La dezvoltarea competitivităţii operatorilor de turism din Microregiunea a fost evidenţiată necesitatea dezvoltării competenţelor lingvistice în primul rând, cu accent pe învăţarea limbii române. Cunoştinţele de specialitate, alte abilităţi sunt la fel necesare, şi implică organizarea şi derularea cursurilor de formare şi perfecţionare în mai multe domenii conexe.
În aceeaşi ordine de idei, mai sunt şi alte activităţi în care dezvoltarea competitivităţii este de dorit şi sunt şanse reale de a obţine rezultate promiţătoare. Diversele ramuri ale agriculturii sunt practicate în mod tradiţional şi din multe puncte de vedere acest lucru este considerat optim, mai ales din considerente de mediu, dar este posibilă introducerea unor metode de specifice în vederea obţinerii unor produse care ar asigura fermierilor un venit suplimentar considerabil. Tot în această categorie intră introducerea irigaţiei la culturile de legume, care pe teritoriul microregiunii încă nu este răspândit.

Scopul programului este dezvoltarea capacităţii prestatorilor de servicii în domeniul turistic şi de alimentaţie publică din microregiunea Ciucul de Jos în vederea oferirii de servicii turistice de calitate, precum şi asigurarea serviciilor de consultanţă şi formare pentru producătorii agricoli pentru a mări calitatea şi cantitatea produselor.

În cadrul acestui program vor fi dezvoltate iniţiative care vizează dezvoltarea competitivităţii în rândul prestatorilor de servicii din microregiune. Acest program vizează următoarele teme: dezvoltarea spiritului antreprenorial din zonă; dezvoltarea competenţelor lingvistice ale prestatorilor de servicii (turistice); dezvoltarea proceselor şi metodelor de comunicare şi promovare ale afacerilor locale, etc. În funcţie de specificul iniţiativelor dezvoltate, acestea vor fi realizate prin metode adaptate la nevoi, cum ar fi: organizarea de cursuri de perfecţionare; înfiinţarea unui program de burse pentru tineri antreprenori care vizează schimbul de experienţe cu antreprenori din alte zone ale ţării; programe de practică profesională în alte zone ale ţării pentru ospătari, bucătari, meşteşugari, etc. (în vederea dezvoltării competenţelor de comunicare în limba română). Pentru activităţile legate de agricultură este nevoie de organizare şi implementare de

cursuri de specializare, întâlniri cu producători din alte zone, transfer de know-how, urmărirea posibilităţilor de finanţare nerambursabilă pentru necesităţile specifice şi consultanţă şi sprijin în accesarea fondurilor.

Contribuie şi la obiectivul specific 3 Educaţia tinerilor şi a adulţilor.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul VI. Politici pentru generaţia următoare: copii şi tineri, componenta 2 Granturi pentru tineret şi sport, Programul Erasmus + sau fonduri private în funcţie de specificul iniţiativei (de exemplu Asociaţiile de Turism din zonă în cazul programelor care vizează acest sector), PNRR, Pilonul I. Tranziţia verde, componenta 1 Sistem naţional de gestionarea apei: apă curentă, canalizare, irigaţii, desecare şi antigrindină.

Responsabil: Comuna Cozmeni, Comuna Sântimbru, Comuna Sânmartin.

19. Accelerator de afaceri sectorul agroalimentar

Programul oferă pregătire antreprenorială, combinată cu instrumente de sprijin pentru beneficiari.

Scopul intervenţiei este să accelereze dezvoltarea produselor şi valorificarea acestora, mai ales prin lanţul scurt de aprovizionare, piaţa locală. Programele de accelerare tind să ofere un mediu structurat în care participanţii sunt instruiţi şi inspiraţi să dezvolte afaceri inovative, creative.

Oferă modele de dezvoltare, modele cum se pot elimina barierele existente care frânează acest progres şi îi îndeamnă la căutarea de noi modalităţi pentru a-şi atinge obiectivele (prin partajare soluţii tehnologice, afaceri inteligente etc.). Aceste iniţiative de tip accelerator sunt adaptări locale ale unor modele deja experimentate, abordarea este similară: un pachet integrat de activităţi şi servicii oferite fermierilor, antreprenorilor din mediul rural pentru a-şi susţine/accelera inovaţia in afacerile lor.

Mai multe dintre aceste acceleratoare sunt mai degrabă specializate, concentrându-se asupra zonelor vizate de oportunitate în dezvoltarea de noi întreprinderi sau soluţii între companii şi consumatori.

Producătorii din domeniul agroalimentar, dar nu numai, ar trebui să profite de proximitatea reşedinţei de judeţ, un municipiu cu multe posibilităţi pentru piaţa de desfacere a produselor locale. În momentul actual piaţa agroalimentară este în curs de restructurare, se găsesc spaţii libere pentru comercializare şi sunt condiţii optime pentru a obţine un preţ mai mult ca rezonabil pentru mai multe produse. O iniţiativă sustenabilă ar fi închirierea unui spaţiu comercial, în care producătorii autorizaţi din microregiune să-şi expună şi să valorice produsele. Ca prima iniţiativă produsele din Farmshop pot testa această activitate, dar posibilităţile sunt mult mai largi, pentru că nu se pune problema deteriorării calităţii produselor, datorită condiţiilor mai bune de păstrare (vitrine frigorifice, congelatoare, spaţii protejate) şi a numărului mult mai mare a potenţialilor cumpărători.

Acest tip de intervenţie contribuie la valorificarea durabilă a resurselor locale

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Asociaţia Microregională „Alcsík”

20. Diversificarea serviciilor turistice

Scopul programului este dezvoltarea ofertei turistice şi a serviciilor complementare, în vederea atragerii turiştilor în zonă precum şi pentru creşterea duratei medii de şedere în zonă.

Programul vizează dezvoltarea serviciilor conexe, în afara serviciilor de cazare şi alimentaţie, respectiv: servicii de agrement şi de petrecere a timpului liber în vederea creşterii duratei medii de şedere în zonă.

Operatorii au nevoie de servicii, programe turistice, care pot fi accesate de turiştii veniţi în zonă. Aceste programe pot fi rute organizate pe jos, pe bicicletă, cu trăsură, etc. Pe lângă dezvoltarea propriu-zisă a programelor o componentă importantă a programului vizează întărirea capacităţii potenţialilor prestatori de acest tip se servicii (ghizi locali, ghizi montani precum şi agenţii de turism la nivelul microregiunii). Se va acorda o atenţie deosebită dezvoltării de competenţe lingvistice în rândul operatorilor de programe turistice în vederea atragerii unui segment cât mai divers de turişti în zonă. Un alt aspect important al acestei iniţiative vizează îmbunătăţirea colaborării dintre unităţile turistice (cazare şi alimentaţie) cu operatorii de programe turistice. Cu toate că deja există resurse care pot fi utilizate în dezvoltarea programelor (căruţe, sanie trasă de cai, parapantă, etc.) pe termen mediu, în funcţie de nevoile identificate, vor putea fi achiziţionate şi alte echipamente şi pot fi dezvoltate şi centre de închiriere de echipament sportiv (biciclete, schiuri, snowboard-uri etc.), şi pentru persoanele cu dizabilităţi.

În vederea asigurării sustenabilităţii programului vor fi efectuate evaluări periodice bazate pe un sistem de monitorizare agreat şi care pe lângă rezultatele unităţilor turistice (cazare şi alimentaţie) şi ale statisticilor specifice domeniului va include şi feedback-ul clienţilor care au participat la aceste programe. Pe baza acestor date şi evaluări periodice vor fi formulate noi direcţii de dezvoltare şi vor fi lansate noi iniţiative.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Sântimbru

21. Dezvoltarea liceului "Tivai Nagy Imre"

Scopul programului este dezvoltarea capacităţii elevilor din şcoala tehnică, profilul turistic în vederea oferirii de servicii de calitate. Activităţile menite să contribuie la dezvoltarea liceului (fie prin dotare, fie prin renovare) trebuie continuate. Parcul utilajelor agricole necesită completări substanţiale în vederea asigurării unui proces de învăţământ eficient, bucătăria dotată poate asigura şi alte funcţii pe lângă cea educaţională.

În cadrul acestui program vor fi realizate şi dotate bucătării de prezentare prin care elevii din profilul turism (bucătar, ospătar, barman, etc.) vor avea posibilitatea de a efectua formarea practică. Având în vedere faptul că numărul optim de participanţi la cursuri de profil este 16, cu grupuri de câte patru, se va urmări înfiinţarea şi dotarea a 4 ateliere de bucătărie (cu cuptoare, frigidere şi locuri special amenajate pentru păstrarea tuturor tipurilor de alimente, chiuvete pentru spălarea vaselor, alimentelor, mobilier de bucătărie şi şcolar, veselă de toate tipurile, maşini de bucătărie, ustensile de curăţat şi spălat, etc). Aici elevii vor avea posibilitatea de a însuşi deprinderile practice, urmând ca ulterior, prin programe de cooperare cu unităţile turistice locale să efectueze stagii practice scurte, pentru a pune în aplicaţie cunoştinţele dobândite.

Se va urmări dotarea necesară profilului agricol cu maşini şi utilaje mai noi şi mai performante, pentru ca elevii să fie capabili să utilizeze în condiţii optime şi eficiente utilajele din dotare şi cunoştinţele dobândite să fie practice, concrete şi utile.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul III Creştere inteligentă, sustenabilă şi inclusivă, componenta 3 Sprijin pentru mediul de afaceri şi 4 România educată – învăţământ dual, Programul Erasmus+, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Sânmartin

22. Tabere

Situându-se între obiectivul specific Educaţia tinerilor şi a adulţilor şi Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos, contribuie în aproape egală măsură la realizarea scopurilor propuse. Necesitatea pentru locurile unde copii pot petrece timpul liber, întrun mod organizat, sub îngrijirea personalului calificat, astfel ca şederea lor să fie plăcută şi utilă în acelaşi timp este din ce în ce mai necesară pentru părinţii care îşi pot permite numai câteva săptămâni cu copii în timpul vacanţei de vară. Pe vremuri copii din mediul rural au fost implicaţi în muncile gospodăreşti, dar mecanizarea, renunţarea la activităţile agricole şi apariţia calculatoarelor au cauzat un stil de viaţă concentrat în faţa ecranelor ce televiziune, calculator sau telefon, situaţie agravată şi de pandemia cauzată de virusul SARS-Covid 19, când şi în perioada anului şcolar copii au fost nevoiţi să se retragă în casă. Conform unor cercetări recente pentru o parte dintre copii acceptarea acestei situaţii nu le-a fost greu, au preferat şi preferă în continuare singurătatea şi transpunerea comunicaţiei în spaţiul virtual, ceea ce afectează sănătatea lor corporală şi spirituală. Din acest motiv sunt din ce în ce mai căutate locurile, unde copii se confruntă cu un prim ”şoc” care le scoate din mediul virtual, şi oferind diverse tipuri de atracţii le asigură o şansă nouă de a învăţa, distra, socializa împreună cu alţi copii.

Taberele sunt utile nu numai pentru copii din microregiune, ci pot oferi programe recreaţionale pentru grupuri venite din alte zone, sau chiar din localităţile învecinate, din alte ţări.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, programe naţionale derulate prin Ministerul Tineretului si Sportului, Programul Erasmus+, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Asociaţia Microregională „Alcsík”

Realizarea unui mediu reconfortant şi sănătos

23. Drumuri tematice

Această temă de dezvoltare a obţinut cele mai multe susţineri din partea conducătorilor comunelor. Potecile pentru drumeţii şi pelerinaje sunt concepute ca şi o reţea care leagă nu numai localităţile din microregiune, dar are conexiuni cu drumurile, potecile similare din microregiunile, judeţele limitrofe. Scopul programului este dezvoltarea infrastructurii de vizitare ale microregiunii Ciucul de Jos în vederea creşterii numărului de turişti care vizitează zona şi prelungirii duratei medii de şedere

În cadrul acestui program vor fi dezvoltate drumuri tematice în domenii cu tradiţie în zonă. Se va realiza evaluarea drumurilor tematice şi al iniţiativelor existente, vor fi definite principalele teme pe baza cărora vor putea fi dezvoltate noile drumuri şi poteci tematice. Această analiză va ţine cont de specificul zonei şi va pune accentul pe următoarele domenii: cultură (monumente istorice, meşteşuguri tradiţionale, artă populară); valori naturale (flora şi fauna specifică zonei; izvoare minerale naturale; mofete şi băi termale tradiţionale; rezervaţii naturale; mlaştini şi turbării). Pe teritoriul aferent microregiunii Ciucul de Jos în prezent există drumuri tematice care pot fi extinse: poteca tematică Piatra Şoimilor Băile Tuşnad (tema: flora şi fauna rezervaţiei naturala Piatra Şoimilor); poteca tematică Vechiul râu Olt lângă comuna Sânsimion (tema: efectele regularizării râului Olt asupra zonei); Popasul Nyír Kutja lângă comuna Sântimbru (tema: istoricul comunei, fenomene geologice în Sântimbru-Băi); poteca tematică din Mlaştina Borsáros din comuna Sâncrăieni (tema: mlaştina Borsáros şi plantele de tip relicte glaciare).
Drumurile tematice vor fi realizate într-o reţea de drumuri şi poteci, iar infrastructura de vizitare va fi dezvoltată în funcţie de caracteristicile zonei: trasee de drumeţie; trasee de biciclete; trasee care pot fi parcurse şi cu căruţa / sania trasă de cai; puncte de informare; poteci tematice care pot fi vizitate cu sau fără ghid. Drumurile tematice vor fi promovate cu ajutorul unor hărţi turistice, precum şi prin intermediul unor hărţi tematice, sau la Centrele de Informare Turistică şi al unităţilor turistice din zonă, prin aplicaţii telefonice.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Sântimbru, Comuna Plăieşii de Jos”

24. Piste de bicicletă

Extinderea circulaţiei alternative, respectiv a pistelor de biciclete este de o necesitate ridicată, care necesită o abordare din mai multe direcţii. Utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport, pentru a ajunge în localităţile învecinate sau chiar în municipiul Miercurea Ciuc nu prezintă un efort foarte mare pentru un segment din populaţie. Alţii doresc excursii pe poteci din pădure, prin văi şi pe munte, care este la fel o dorinţă exprimată şi care merită să fie sprijinită. Pentru a ajunge la numitorul comun al acestor divergenţe a obiectivelor, trebuie să ne gândim la o reţea de drumuri destul de extinsă, care să aibă ramificaţii în zonele promotorilor sporturilor extreme, dar să ţinem cont şi de dorinţele şi aşteptările familiilor şi navetiştilor. În acest sens această intervenţie necesită mai multă planificare şi investiţie, dar rezultatul va fi pe măsură. Consiliul Judeţean Harghita a demarat consultările cu reprezentaţii comunelor, se conturează o mare parte din secţiunile planificate, şi activitatea trebuie continuată pentru a realiza o reţea completă, cu multiple ramificaţii şi posibilităţi. Planul Urbanistic Zonal Ciomatu Mare – Lacul Sfânta Ana cuprinde un traseu de biciclete montan care face legătura dintre patru localităţi ale microregiunii Ciucul de Jos. (https://hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2021/02/KOZLEKEDESI-LEHETOSEGEK-UTAK-TURISTAUTAK-SPORTUTAK.jpg)

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul IV Coeziune socială şi teritorială, componenta România Velo, programe naţionale derulate prin Ministerul Tineretului si Sportului, Programul Erasmus+, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Tuşnad, Comuna Leliceni, Comuna Plăieşii de Jos, Comuna Tuşnad, Oraşul Băile Tuşnad, ADI Csomád-Bálványos

25. Îngrijirea mediului

Mediul natural, cu un aspect general peisagistic foarte impresionant pe alocuri prezintă răni care perturbă imaginea completă idilică. Cu toate eforturile depuse de către autorităţile locale şi judeţene pentru soluţionarea colectării şi depozitării deşeurilor se poate observa, că pe marginile lăturalnice ale pădurilor şi în albia râurilor se regăsesc de flacoane din plastic, moloz rezultat din construcţii (incluzând sticle împreună cu uşi şi geamuri demontate), resturi de mobilă, cauciucuri uzate şi diverse alte tipuri de deşeuri, pentru care, în fiecare parte există soluţii accesibile de depozitare în mod civilizat şi conştient. Problema este generală, dar microregiunea aflându-se în bazine relativ închise, se poate enunţa că este o problemă internă, cauzată de cetăţenii localităţilor din aria microregiunii.
O altă problemă care intră tot în tematica îngrijirii mediului este cea ridicată de suprafeţele de lângă terenurile agricole şi cele aflate la marginea părţilor carosabile ale drumurilor naţionale, judeţene, locale, respectiv calea ferată. Consiliul Judeţean Harghita are în dotare utilaje speciale pentru tăierea vegetaţiei de pe lângă drumuri, respectiv multe comune şi-au achiziţionat asemenea utilaje din diferite fonduri, astfel o parte din aceste buruieni sunt cosite în timp util, asigurând o vizibilitate mărită traficului. Din păcate astfel este soluţionată numai o parte a problemei, lungimea braţului suport a mecanismului de tăiere nu permite curăţarea mai profundă, la o distanţă mai mare, astfel întotdeauna rămâne o fâşie dezordonată între drum şi terenurile agricole prelucrate, conferind imaginii întregului peisaj un aspect neîngrijit. Totodată nu este soluţionată curăţarea părţilor de lângă calea ferată, plină nu numai de buruieni, dar şi de deşeuri aruncate dea-lungul anilor din tren. Tot aici trebuie să evidenţiem curăţirea mediului de resturile vegetale rezultate din exploatarea forestieră sau curăţarea fâneţelor, păşunilor (crengi subţiri, frunze), soluţionarea depozitării gunoiului de grajd.
Intervenţia presupune dotare cu utilaje speciale de curăţare şi transport, realizarea platformelor de depozitare, organizarea acţiunilor de curăţire cu participarea elevilor şi a voluntarilor, organizare evenimentelor de informare şi sensibilizare asupra problemelor legate de poluarea mediului, care poate fi completată de concursuri organizate pentu diferite categorii în vederea animării şi popularizării întro măsură cât mai amplă a valorilor mediului curat şi sănătos. Identificare proprietarilor de teren sau a arendaşilor reprezintă un punct de plecare a acestui program.
Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul I Tranziţia verde, componenta 2 Păduri, perdele forestiere şi biodiversitate şi 3 Managementul deşeurilor, Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Ciucsângeorgiu

26. Identitate microregională

Dezvoltarea identităţii unitare a zonei va constitui baza activităţilor de marketing local dar şi aferente promovării produselor şi serviciilor dezvoltate în microregiune. Identitatea unitară va contribui la cunoaşterea şi recunoaşterea zonei precum şi la promovarea eficientă a produselor şi serviciilor microregionale.

Programul are la bază elementele de identitate specifice Ciucului de Jos. Pentru dezvoltarea identităţii vizuale unitare ale zonei vor fi lansate mai multe iniţiative prin care vor putea fi colectate ideile creative din microregiune, cum ar fi: tabără de vară organizată cu scopul colectării elementelor de identitate specifice zonei; organizarea de competiţii în rândul artiştilor şi al designerilor etc. Pe baza ideilor colectate vor fi dezvoltate propunerile de identitate vizuală ale zonei. Identitatea vizuală dezvoltată va fi aprobată la nivelul Microregiunii Ciucul de Jos, urmând ca elementele să fie introduse în cadrul instituţiilor şi al organizaţiilor partenere din regiune. Elementele identităţii vizuale vor fi folosite atât pe produsele realizate la nivelul microregiunii cât şi pe investiţiile realizate pe baza acestei strategii.

Pe baza programului se va putea realiza promovarea zonei prin managementul destinaţiilor, marketingul produselor locale, formarea identităţii unitare, precum şi promovarea şi valorificarea produselor şi serviciilor din microregiune. Identitatea unitară va contribui la cunoaşterea şi recunoaşterea zonei precum şi la promovarea eficientă a produselor şi serviciilor microregionale.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Asociaţia Microregională „Alcsík”

27. Zone picnic

Conform Legii nr. 54/2012 privind desfăşurarea activităţilor de picnic, care are ca scop prevenirea, reducerea şi eliminarea impactului negativ asupra mediului, asupra stării de sănătate a populaţiei, generat de practicarea inadecvată a activităţilor de picnic, autorităţile publice locale sunt obligate să amenajeze zone speciale pentru activităţile de picnic. Acestea zone aparţinând domeniului public ori privat al unităţilor administrativ-teritoriale, dotate cu utilităţi şi facilităţi pentru desfăşurarea activităţilor de picnic şi în care aprinderea focului este permisă. Legea, pe lângă sancţiunile celor care desfăşoară activităţi în alte zone, stabileşte o serie de sarcini şi obligaţii administratorului zonelor respective, precum dotarea containere destinate colectării selective a deşeurilor, cu toalete ecologice, să asigure serviciul de salubritate să delimiteze zona destinată parcării să realizeze locuri speciale pentru aprinderea focului şi să doteze corespunzător pichete de stingere a incendiilor.
Cu toate că legea a fost publicată de aproape zece ani, există în microregiune prea puţine locuri amenajate, cu toate că mulţi dintre locuitorii municipiului Miercurea Ciuc ar dori să profite de peisajul frumos, accesibil la numai câţiva kilometri pe drumuri accesibile. Desigur, comunele nu au obligaţia de a asigura această infrastructură de recreaţie pentru toată populaţia din microregiune, incluzând oraşele, dar în acest mod pot preveni neplăcerile cauzate de activităţile ilegale de picnic, în zone neamenajate, care de multe ori se termină cu poluarea naturii.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, programe naţionale derulate prin Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER
Responsabil: Comuna Sâncrăieni, Ciucsângeogriu

28. Camping

Este o formă de agrement care începe să-şi redobândească popularitatea. Asigurând o libertate relativă, petrecerea nopţilor în corturi sau rulote prezintă o aventură pentru care optează familii, grupuri de tineri şi chiar oamenii mai vârstnici.

Campingul poate asigura servicii de cazare în corturi şi/ sau căsuţe de tip camping şi/ sau bungalow, atât cât şi spaţii de campare pentru rulote. Capacitatea de cazare şi suprafaţa aferentă campingului trebuie să respecte prevederile Anexei 16 din OANT 65/2013, cu modificările şi completările ulterioare. Căsuţele de tip camping vor avea o distanţă faţă de celelalte căsuţe de minim 3 m, necesară parcării unei maşini. În cadrul perimetrului campingului se poate construi unul sau mai multe bungalow-uri, ca spaţii de cazare complementare, cu o capacitate de redusă de cazare (de maximum 8 camere, cu aproximativ 16-24 locuri).

Este necesară realizarea unui bloc sanitar (WC-uri, duşuri, spălătorii) şi este binevenită şi amenajarea unei bucătării. Dotările anexe pot varia conform specificului sau posibilităţile locale.

Amenajarea locurilor pentru rulote necesită asigurarea racordărilor la curent electric, alimentare cu apă, posibilitatea golirii rezervorului de apă uzată/toaletă. Asigurarea discreţiei cu fâşii de tufişuri ornamentale, precum şi amenajarea locurilor pentru aprinderea focului sunt elemente necesare pentru această intervenţie.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, programe naţionale derulate prin Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER
Responsabil: Comuna Sâncrăieni

29. Ferme de prezentare

Necesitatea fermelor care pot prezenta în mod concret viaţa de la ţară, gospodăria tradiţională, activităţile legate producţia plantelor şi (ceea ce este mai interesant) de creşterea animalelor a fost evidenţiată de mai multe ori. Dacă până nu demult în discursurile despre discrepanţele dintre viaţa urbană şi cea rurală un argument s-a referit la lipsa cunoştinţelor la copii din oraşe asupra simplului fapt cum se produce laptele, din ce în ce trebuie să ne dăm seama, că şi copii din mediul rural s-au distanţat atât de mult activităţile gospodăreşti, încât şi pentru ei ar fi oportun realizarea fermelor de prezentare.

Având caracter educaţional-recreativ, ferma de prezentare ar trebui să dispună de o varietate cât mai mare de specii de animale (de preferat mai multe rase), deci să ofere ceva mai mult decât gospodăriile tradiţionale. Astfel este binevenită pe lângă prezenţa găinilor şi apariţia raţelor, gâştelor, curcanilor, bibilicilor, porcinelor care pot fi de mai multe rase, oilor şi caprinelor să fie pe lângă bovine, cai sau chiar măgari, şi bineînţeles câinii şi pisicile care nu trebuie să lipsească din nicio gospodărie. Aceste animale pot fi vizitate în grajduri şi ţarcuri frumos amenajate, chiar mângâiate, este posibilă implicarea vizitatorilor la distribuirea hranei sau la alte activităţi legate de creşterea animalelor.

Se poate crea un program întreg pentru vizitarea fermei, care să se termine cu degustarea alimentelor rezultate din activităţile gospodăreşti, în care sunt implicaţi şi alţi producători locali. Programul poate fi accesibil şcolilor din microregiune sau din alte păţi, dar şi pentru vizitatorii, turiştii cazaţi în localităţile din microregiune.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Sâncrăieni

30. Sport pentru tineret

Asigurarea practicărilor sporturilor pentru tot anul este o dorinţă susţinută de reprezentanţii locali. Începând cu sporturile care se pot practica în săli, şi necesită o investiţie în infrastructură, sunt unele care sunt legate de sezonul rece.
Cel mai îndrăgit sport în microregiune este hokey-ul pe gheaţă, în aproape toate localităţile copii (odată cu apariţia primelor zile friguroase) caută suprafeţe cât mai extinse de gheaţă. În unele comune au fost amenajate, din iniţiative proprii patinoare, care se bucură de o popularitate mare, însă menţinerea calităţii gheţii este în totalitate dependentă de starea vremii şi de timpul voluntarilor care pot să intervină în momentele potrivite. Ideea achiziţionării sau închirierii echipamentelor specifice pentru producerea gheţii şi nivelarea suprafeţei, şi asigurarea unei durate fără a ţine cont de schimbările mici ale temperaturii ar oferi un imbold vieţii sportive de iarnă. Totodată sunt şi câteva piste mai mici de schi, care pot fi modernizate, şi teritoriul are un potenţial mare pentru schi fond, care probabil necesită o promovare mai accentuată. Planul Urbanistic Zonal Ciomatu Mare – Lacul Sfânta Ana cuprinde pârtii de schi în localitatea Băile Tuşnad (https://hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2021/02/17-Variante-de-dispunere-a-telegondolei-si-posibile-partii-de-schi.pdf).

Pentru perioada de vară, soluţii noi precum tenisul de masă, bowling, tir cu arcul, fotbal ar oferi tinerilor un set de posibilităţi de a petrece timpul liber întrun cadru organizat, sănătos şi util.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse naţionale prin Ministerul Tineretului şi Sporturilor, Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Sânmartin

31. Centre de echitaţie

Echitaţia devine din ce în ce mai populară în rândul copiilor dar şi a tinerilor. Dezvoltarea şi răspândirea centrelor oferă celor interesaţi posibilităţi multiple, iar serviciile turistice se pot îmbogăţi prin multe activităţi care necesită cai: vizitarea locurilor mai greu accesibile călare, pe căruţe sau iarna pe sănii trase de cai. Se pot organiza programe pentru elevi dar pot oferi timp de recreere şi pentru participanţii în tabere. Organizarea concursurilor de atelaj constituie un punct de atracţie pentru microregiune.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse naţionale prin Ministerul Tineretului şi Sporturilor, Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.
Responsabil: Comuna Plăieşii de Jos

32. Amenajarea izvoarelor de apă minerală şi a băilor tradiţionale

Multitudinea izvoarelor de apă minerală nu este utilizată la valoarea lor reală. Caracterul benefic asupra sănătăţii, datorată compoziţiilor chimice variate a fost analizată pentru câteva izvoare, şi efectele sunt atât de diferite (chiar în cazul apelor izvorâte la câţiva metri distanţă unul de celălalt), încât o generalizare este o idee prea riscantă. Trebuie luate măsuri încă de la început ca la apele neanalizate sau cele care nu corespund consumului să fie amplasate panouri informative cu interzicerea clară a consumării. Cu toate acestea toate sursele de apă merită să fie curăţate, amenajate întrun fel similar şi luate în evidenţa şi din punctul de vedere al particularităţilor care pot îmbogăţi oferta turistică. Bineînţeles apele care sunt verificate şi analizate, la care se cunoaşte compoziţia şi efectul asupra organismului, trebuie promovate în mod mult mai accentuat.
La fel şi băile tradiţionale trebuie amenajate şi concomitent trebuie regândită şi păstrarea sustenabilă a lor. Marea majoritate au fost construite de mai mult de un deceniu, prin muncă voluntară, folosind materiale de construcţii naturale. Materialul lemnos între timp s-a deteriorat, pietrele au fost mişcate de la locul lor, fire da apă noi apărute au transformat izvoare amenajate în bălţi umplute cu noroi şi frunze umede. O idee pentru soluţionarea problemei ar fi acordarea titlului de administrator pentru o organizaţie, un grup de voluntari, o şcoală din zonă, pe durată de un an. Administratorul ar rezolva reparaţiile curente, sau dacă este cazul ar evalua şi organiza o intervenţie mai amplă, pe care o va derula împreună cu proprietarul terenului (de cele mai multe ori composesoratul pe teritoriul căreia se află baia tradiţională), organizată împreună cu voluntari din microregiune sau din alte părţi. În rest, pe perioada primăvară-toamnă rolul lor ar fi să efectueze câteva reparaţii ici, curente, care neefectuate ar provoca degradări majore, şi prin vizite periodice ar verifica starea acestor băi. În multe cazuri asigurarea serviciilor de ridicarea deşeurilor din punctele amenajate sunt rezolvate (în cadrul programului prestatorului local de servicii), astfel administratorului îi revine numai sarcina de a sesiza dacă au intervenit nereguli şi (în funcţie de greutatea problemei) să intervină sau să propună soluţii. Administraţia publică locală, împreună cu composesoratul are numai rolul de a alege administratorul pentru fiecare sezon, iar în cazul necesităţii unor intervenţii majore să asigure resurse fizice/financiare pentru soluţionare.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.
Posibilităţi de obţinere finanţare: Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER

33. Gherete şi poteci suspendate pentru observarea naturii

Natura oferă o varietate de peisaje superbe, care reprezintă un punct de atracţie şi pentru pachetele turistice. De multe ori însă accesarea locurilor unde vizibilitatea este cea mai bună este dificilă, iar existenţa unor obstacole vizuale naturale (copaci mai apropiaţi care secventează panorama, stânci care ascund obiective mai îndepărtate) scad calitatea punctului de belvedere. De multe ori realizarea unei structuri supraînălţate aduce o creştere accentuată a panoramei, evidenţiind locurile specifice. Astfel vizitatorii pasionaţi de natură vor fi mai satisfăcuţi, vor urmări să viziteze locurile similare.

Cea mai elocventă investiţie reprezintă gheretele de observare, care permit o vizibilitate mult mai largă asupra mediului înconjurător în toate direcţiile. Conceput cu respectarea prevederilor de siguranţă şi prevenirea accidentelor şi amenajat întrun loc accesibil prin potecile tematice sau pistele de biciclete, vor constitui un popas frecventat cu plăcere de către vizitatorii locali şi străini.

O soluţie mai specifică este amplasarea gheretelor la locurile de unde se poate observa şi habitatul animalelor sălbatice. Această activitate necesită o organizare mai amplă, asigurarea hranei pentru animale, organizarea grupurilor, prezenţa unui ghid experimentat. Fiind o activitate care generează venituri, ideea trebuie propagată în rândul întreprinzătorilor, dar şi composesoratele se pot implica în construire şi asigurarea funcţionării.

O idee destul de răspândită în alte părţi, dar neîntâlnită pe aceste meleaguri este construirea potecilor supraînălţate. Ideea potecilor de lemn este prezentă în microregiune, unde, mai ales în zonele de protecţie naturală, unde vizitatorii nu au voie să umble pe solul mlăştinos, acoperit de plante protejate. Potecile suspendate însă au un farmec aparte, vizionarea peisajului de la o înălţime de 3-5 metri, şi toate acestea pe o lungime mai considerabilă oferă vizitatorilor o experienţă rar întâlnită. Construit printre copaci la nivele diferite se poate observa zonele distincte ale pădurii de la sol până la frunzişul copacilor, curburile pot ieşi din pădure, sub forma unor gherete, care asigură o panoramă asupra munţilor şi văilor înconjurătoare, după care vizitatorul se reîntoarce în liniştea pădurii, la înălţimi de unde numai păsările observă mediul înconjurător.

Contribuie şi la obiectivul specific 2 Creşterea forţei economice a microregiunii.

Posibilităţi de obţinere finanţare: Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene – PNRR, Pilonul I Tranziţia verde, componenta 2 Păduri, perdele forestiere şi biodiversitate şi 3 Managementul deşeurilor, Surse proprii de finanţare, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – PNS, LEADER.

Responsabil: Comuna Ciucsângeorgiu

Anexă

Chestionar

Întrebări pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociaţiei Microregionale „Alcsík” pentru perioada 2021-2027

I. Activităţi premergătoare

1. Care au fost realizările cele mai importante ale comunei;
2. Analiza portofoliului de proiecte ale Strategiei de Dezvoltare Rurală a Microregiunii Ciucul de Jos 2016-2020: ce a fost realizat, ce trebuie dezvoltat în continuare, ce trebuie eliminat. Care au fost cauzele care au obturat intervenţiile şi ce se poate face pentru înlăturarea acestora:
3.

	Reali-zat	nu mai e cazul	ar fi bine	Observaţii
1. Lanţ scurt de aprovizionare în microregiunea Ciucul de Jos				
2. Delimitarea urbanistică a zonelor de dezvoltare agricolă				
3. Exploatarea produselor forestiere nelemnoase				
4. Program de mobilitate				
5. Dezvoltarea unui Centru de colectare şi prelucrare a laptelui				
6. Înfiinţarea unui punct de sacrificare pentru animalele din zona Ciucului, dezvoltarea unui centru de prelucrare a cărnii				
7. Farmshop „Akókapu”				
8. Gestionarea fondului cinegetic				
9. Dezvoltarea unei identităţi unitare ale microregiunii ”Alcsík”				
10. Dezvoltarea activităţilor de producţie şi prelucrare a plantelor medicinale şi a condimentelor				

11. Ocrotirea moştenirii rurale				
12. Drumuri tematice în Microregiunea ”Alcsík”				
13. Dezvoltarea competitivităţii operatorilor de turism din Microregiunea ” Alcsík”				
14. Diversificarea activităţilor economice prin dezvoltarea serviciilor turistice, altele decât cele de cazare şi alimentaţie				
15. Dezvoltarea Liceului Tehnologic ”Tivai Nagy Imre”				
16. Centru Situaţii de Urgenţă şi Intervenţii pentru microregiunea Ciucul de Jos				
17. Program de prevenire şi de protecţie împotriva inundaţiilor respectiv măsuri de reducerea efectului secetei în microregiunea Ciucul de Jos				

II. Direcţii de dezvoltare

1. Care sunt planurile de dezvoltare ale comunei pentru perioada 2021-2027?
   .....

a. Dezvoltarea infrastructurii
b. Dezvoltarea agriculturii
c. Dezvoltare economică (alte ramuri) .....
d. Dezvoltare socială
e. Educaţie/cultură
f. Tineri
g. Vârstnici
h. Smart villages
i. Dezvoltare IT
j. Altele

Vă rugăm prioritizaţi cele mai importante planuri:

1.	2.		3.

2. Dintre aceste planuri ce propuneţi a fi realizate în cadrul strategiei LEADER?

3. Ce idei de dezvoltare aveţi la nivelul microregiunii pentru perioada de programare 2021-2027? Care sunt proiectele care necesită colaborarea a mai multor comune?

4. Care sunt actorii locali care trebuie implicaţi în realizarea acestor idei de dezvoltare?

5. Care dintre ideile enumerate pot fi realizate numai prin utilizarea resurselor proprii (buget local, munca voluntară, etc.)?

6. Care sunt ideile care nu pot fi soluţionate fără aportul surselor de finanţare externe?

7. Care este suma aproximativă necesară pentru implementarea planurilor?

III. Colaboratori

Cine sunt persoanele care pot fi implicate în planificarea şi implementarea strategiei (propuneri)

Bibliografie

1. Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene: Planul Naţional de Relansare şi Reziliență; https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/04/ffdbdf26d6fc01f009a8059cfd94b0dd.pdf
2. Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) şi finanţate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) şi de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 şi (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European şi ale Consiliului; https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/plan-national-strategic/Propunere-Reg.-PNS.pdf
3. Analiza SWOT Plan Naţional Strategic 2021-2027; https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PAC_dupa_2020/2020/DRAFT-Analiza-SWOT-Plan-National-Strategic-2021-2027.pdf
4. REGULAMENTUL (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului cu modificările şi completările ulterioare;
5. Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale (MADR) – Direcţia Generală de Dezvoltare Rurală (AM PNDR): Programul Naţional de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020, versiunea consolidată februarie 2016, număr CCI: 2014RO06RDNP001;
6. Ministerul Fondurilor Europene, Direcţia Generală Programe Capital Uman: Programul Operaţional Capital Uman pentru perioada 2014-2020, versiunea consolidată februarie 2015, număr CCI: 2014RO05M9OP001;
7. Consiliul Judeţean Harghita: Strategia de dezvoltare rurală a judeţului Harghita pe perioada 2021 – 2030; http://analiza.judetulharghita.ro/strategia-de-dezvoltare-rurala-a-judetului-harghita-pe-perioada-2021-2030/;
8. Consiliul Judeţean Harghita: Strategia integrată de turism a judeţului Harghita pentru perioada 2020 – 2027; http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2021/04/strat-turism.pdf;
9. Consiliul Judeţean Harghita: Strategia de dezvoltare economică Harghita 2030; http://analiza.judetulharghita.ro/strategia-de-dezvoltare-economica-harghita-2030/
10. Institutul Naţional de Statistică, Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2002 şi 2011;
11. Institutul Naţional de Statistică, Baza de date Tempo-online, 2019;
12. Asociaţia LEADER „Csík” Strategia de dezvoltare Locală 2014-2020; http://csikleader.ro/index.php/ro/strategia-de-dezvoltare-locala/;
13. Dr. Kassay János (coordonator): Strategia de Dezvoltare Rurală a Microregiunii Ciucul de Jos 2016-2020 (2016).